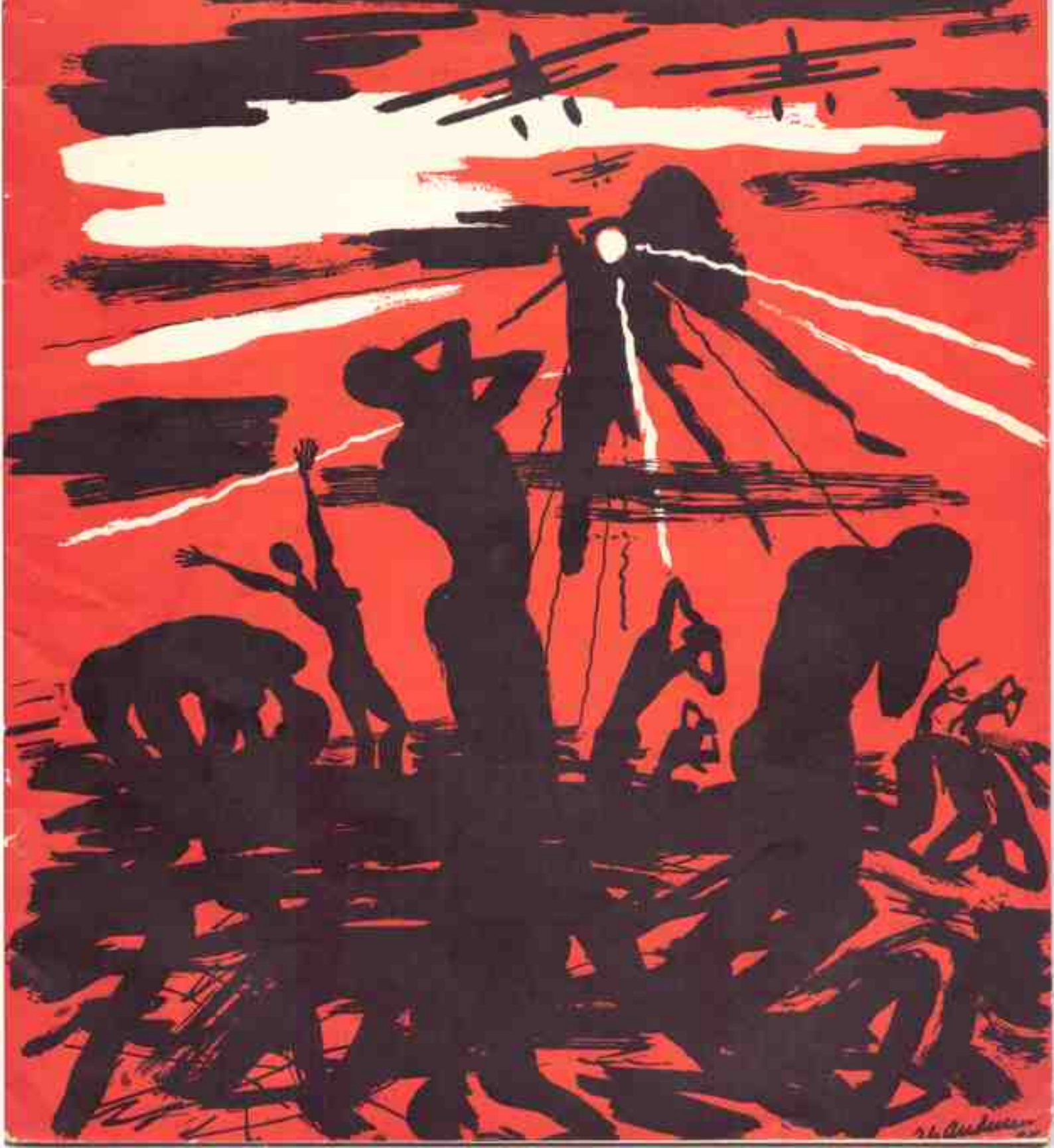

Kultur 1 kr kampen

Heite 3 — Septbr. 1935

26. August 1935

Bertrand Russell

Den frisindede engelske filosof Bertrand Russell kommer i begyndelsen af Oktober til Danmark, hvor han skal holde en række foredrag¹. »Frisindet Kulturkamp« hilser Bertrand Russells ankomst med stor glæde, og som en introduktion af Russell bringer »Kulturkampen« en række citater, der belyser hans indstilling på forskellige felter.

Om moral:

»Der gives ingen moralsk målestok uafhængig af menneskers ønsker.«

(»*What I Believe*«²).

»Den gængse moral er en besynderlig blanding af nyttemoral og overtro, men den del, der består af overtro, er den stærkeste, som naturligt er i betragtning af, at moralregler har deres rod i overtro.«

(»*What I Believe*«).

»Samvittigheden er en yderst vildledende rettesnor, da den består af vage erindringer om forskrifter, man har hørt i sin tidlige barndom, og således aldrig er klogere end dens ejermands barnepige eller mor.«

(»*What I Believe*«).

»Vil man have en mand til at begå en eller anden afskyelig forbrydelse, som han naturligt vilde vige tilbage for i rædsel, skal man først lære ham troskab mod en bande ærkeforbrydere og dernæst få hans forbrydelse til at stå for ham som eksempel på troskabens dyd.«

(»*Education and the Social Order*«³).

Om kønsmoral:

»Det bør anerkendes, at hvor der ingen børn er, er folks kønsforbindelse en fuldstændig privatsag, der hverken angår staten eller naboerne.«

(»*What I Believe*«).

»Kærlighed er noget langt mere efterstræbt end kønslig omgang; den er det vigtigste middel til at undgå den ensomhed, hvorunder de fleste mænd og kvinder lider størstedelen af deres liv.«

(»*Marriage and Morals*«⁴).

1 Referat af Bertrand Russell tale i Danmark i Kulturkampen nr. 4, 1935.

2 - London: K. Paul, Trench, Trubner & co., ltd, 1925.

3 Routledge 1932.

4 - [New York: H. Liveright](#), 1929.

3

Om opdragelse:

»I den moderne verden har opdragelse en tendens til at være reaktionær; den støtter regeringen, når denne er konservativ, og modarbejder den, når den er fremskridtsvenlig. Uheldigt er det også, 'at man i skolerne og ved universiteterne understreger de værste og ikke de bedste af de elementer, der går til at skabe en god Borger.«

(»*Education and the Social Order*«).

»Korporlig straf er efter min mening aldrig rigtig. I sine mildere former gør den ingen skade, men heller ingen gavn, og jeg er overbevist om, at den i sine strengere former skaber grusomhed og brutalitet.«

(»*On Education*«).

»Intet kan retfærdiggøre, at en far eller mor lyver for sit barn.«

(»*On Education*«).

»Man har ofte stillet sig modvilligt overfor videnskabens indtrængen i barnekammeret, fordi den forstyrrer det sentimentale billede af mor og barn. Men sentimentalitet og kærlighed kan ikke eksistere sammen; en mor eller far, som elsker sit barn, ønsker, at det skal leve, selvom det skulde vise sig nødvendigt at anvende intelligens for at nå dette mål.«

(»*On Education*«).

Om videnskab:

»Jeg kan ikke gå med til, at det skulde være en forbedring at erstatte skepsis med overtro, en tanke, som mange af vore førende videnskabsmænd gør sig tiltalsmænd for. Skepsis kan være smertelig, og den kan være gold, men den er idet mindste ærlig og et resultat af sandhedssøgen. Måske er den en midlertidig fase, men tilbagevenden til en mere stupid tids aflagte meninger er ingen virkelig redning.«

(»*The Scientific Outlook*«).

Om krig:

»Det er ikke for meget sagt, at nutildags går de fleste af de stærke staters bestræbelser ud på at anvende eller true med våbenmagt i den hensigt at berøve de mindre stærke rigdomme, der lovligt tilhører dem. Bestræbelser af denne art betragtes, når det drejer sig om private individer, som kriminelle og bliver straffet ved lov, hvis de da ikke er i meget stor stil. Men når der er tale om nationer, betragtes de som beundringsværdige af de pågældende nationers borgere.«

(»*Education and the Social Order*«).

Hvor er Antikrigsfilmene blevet af?⁵

Menneskene og Krigen

Fru Ellen Hørup

Hvordan stiller Menneskene sig til Krigen? Er der blevet flere, der holder på den opbyggende, skabende Fred i Stedet for den ødelæggende, dræbende Krig? Det ser ikke sådan ud. Hele store Befolkninger opdrages til Krig. I Tyskland, Italien og Japan undertrykkes alle fredelige Bestræbelser. De, der ikke vil have Krig, er Landsforrædere. Krig er Nationens Mål.

I de andre Lande har man endnu Lov at foretrække Freden. Men der findes ikke mange Lande, der ikke forbereder sig på Krigen. Nogle vil have den nu, andre vil vente. Og de Mennesker, der under ingen Omstændigheder vil have den, bliver færre og færre. Undtagen blandt Kvinderne.

De ser anderledes på Krig. Det har de altid gjort. De gamle forslidte Fraser om Ærens Mark, Faren, Heltegerningen og Tapperhedsmedaljen lader sig i det uendelige pudse op i Mændenes Øjne. Kvinderne glemmer ikke Reversen. De ser deres Mænd eller Sønner lemlæstede eller døde. De ser Fortvivlelsen, Savnet og et Liv i uafbrudt Slid, i Sult og Nød for dem selv og deres Børn. Og de ser, hvor Ærens Mark vokser og breder sig, så den snart omfatter hele Jordens Overflade. Ærens Mark er ikke længere forbeholdt deres voksne Sønner og deres Mænd. Deres små Børn, deres gamle Forældre, deres syge og hjælpeløse, de er allesammen kommet med. Det mest ærefulde i den kommende Krig vil netop være at ramme dem. Og flere af dem, end Fjenden har nået at ramme i ens eget Land.

Der har før været mange, der så på Krig, som Kvinderne ser på den. Hele det store socialdemokratiske Arbejderparti har vidst, at de intet havde at vinde ved en imperialistisk Krig. I August 1928 holdt [Arbejdernes og Socialisternes Internationale](#) en Kongres med Henderson⁶ som Præsident. I den enstemmigt vedtagne Resolution stod der blandt andet: »Det er alle Arbejder- og Socialistpartiers Pligt at sikre Udøvelsen af det stærkest mulige — selv det mest revolutionære Pres fra Massernes Side på enhver Regering, der nægter at anerkende eller respektere [Voldgift](#) i en international Konflikt og tager sin Tilflugt til Krig.«

I 1928 havde Socialdemokratiet endnu ikke strøget Generalstrejken af sit Program. Siden da har det ændret Signalerne.

⁵ Udvalgte antikrigsfilm

[Ned Med Våbnene](#) instrueret af Holger Madsen 1914..

[Himmelskibet](#) instrueret af Holger Madsen 1917.

[Pax æterna](#). instrueret af Holger Madsen 1917.

Devær på skulder instrueret af Charlie Chaplin 1918.

[Den. store parade](#) instrueret af King Vidor 1925.

[Intet nyt fra Vestfronten](#) instrueret af Lewis Milestone 1930.

⁶ Arthur Henderson (1863 – 1935). Nobels Fredspris 1934.

Det engelske Arbejderparti skriver f. Eks. i sit officielle Organ, Krig og Fred: Partiets Udenrigspolitik er baseret på det kollektive Fredssystem. Dette System betyder Folkeforbundet tilligemed Samarbejde mellem Folkeforbundet og Stater udenfor det. Og Partiets Ledelse erklærer, at det vil støtte enhver Krig anerkendt af Folkeforbundet. Og som det Uafhængige Arbejderparti siger i sit Blad, The New Leader, er det ensbetydende med, at det store socialdemokratiske Parti vil støtte den næste Krig, som den engelske Regering går med til. Folkeforbundets Kendelse vil næppe gå imod Englands. Så hvis det bliver spurgt og får Lov at svare, går det nok med til at erklære Englands Krig for en retfærdig Krig, nødvendig for Englands Forsvar.

I Frankrig, hvor der er Enhedsfront mellem Socialister og Kommuniste⁷, har Socialdemokraternes Fører, Leon Blum, erklæret sig for nationalt Forsvar.

I Belgien er [Vandervelde](#)⁸ villig til Samarbejde med en Regering for national Enighed og Sikkerhed.

I det tjekkoslovakiske Socialdemokratis Manifest, der blev vedtaget på en Kongres i April, billiges Folkeforbundets Politik, og Partiet sikrer Regeringen al nødvendig Støtte til det nationale Forsvar. I Schweiz skriver det socialistiske Blad, Le Travail, at der intet andet er at gøre end at se hen til Folkeforbundet: »Det er farligt bare at læne sig ud ad Folkeforbundets Vindue. Man risikerer at få det hele til at styrte sammen.«

*Ib Andersen*⁹

7 Folkefronten / Front populaire 1936-1938

8 [Emile Vandervelde](#) (1866 –1938).

9 Ib Andersen (1907-1969), grafiker, arkitekt og tegner. Bl.a. ansat på Politiken.

Socialdemokratiet ser ikke mere Fjenden i sit eget Land. Det har flyttet ham over i den fascistiske Nabos. Det har sat national på sin Fane i Stedet for international. Hvor det ikke ved Resolutioner har vedtaget at opgive Generalstrejken som Middel til at hindre Krig, har det gjort det ved at slutte op om Folkeforbundet, der repræsenterer et Diktatur af imperialistiske Regeringer, hvis Interesser er de stik modsatte af Socialdemokratiets.

Hvad har f. Eks. Stormagternes sidste Slagord, den kollektive Sikkerhed, at byde Arbejderne? Denne Sikkerhed, det var den, de havde i [Folkeforbundspagten](#). Og det var, trods al anden Snak om Sikkerhed, det eneste Sted, den nogen Sinde har været at finde. Den betød, at de allesammen stod samlet mod den Magt, der brød Pagten. Ifølge Artikel II skal alle Forbundets Medlemmer betragte sig som værende i Krig med Lovbryderen. Al Forbindelse med ham, diplomatisk, kommerciel og privat skal afbrydes. Boykot skal forsøges. Hjælper det ikke, skal alle Kanonmundinger rettes imod ham til Forsvar for Freden. Det var kollektiv Sikkerhed. Ved Hjælp af den havde Krig faktisk været udelukket. Ingen Magt havde kunnet tage det op med de andres samlede Stridskræfter. Og ved Hjælp af den havde det været muligt at begynde en kollektiv Nedrustning.

Det, Stormagterne nu mener med det, er ikke andet end Vrøvl. Der kan ingen Sikkerhed være i Forhold, der skifter fra den ene Dag til den anden. For nogle Måneder siden var det Frankrig, Italien og England, der repræsenterede den kollektive Sikkerhed. Men den holdt ikke længer end til [Stresa](#). Der lod Frankrig og Italien Kollektiviteten i Stikken og sjakrede om Abessinien udenom England. Og efter at Tremagts-Forhandlingerne var brudt sammen, kunde Frankrig hverken finde Kollektiviteten eller Sikkerheden, men endte med at holde sig til den stærkeste, England. Det er, hvad den kollektive Sikkerhed er værd.

Når så tilføjes, at Sovjet har sluttet Forsvars-Alliance med Frankrig, ser man Modstanden mod den imperialistiske Krig langsomt men sikkert synke sammen i sig selv. Det kommunistiske Feltråb i Tilfælde af Krig var at »vende Bajonetterne i den rigtige Retning«. I en Diskussion mellem det engelske uafhængige Arbejderpartis Leder, Fenner Brockway, og Kommunisten Rust, siger den sidste: »Feltråbet (i Frankrig) skal være: For Krig, for den tyske Fascismes Nederlag i Forbindelse med Opposition mod den franske Regerings imperialistiske Mål.« Men en Bajonet kan nu engang ikke vendes i mer end en Retning.

Mens de store politiske Arbejder-Partier således for Øjeblikket har indstillet det internationale Samarbejde og på deres Program ikke mer har Kamp mod Krig og Fascisme, men har strøget Ordet Krig, har både Kvinderne og de intellektuelle understreget det.

I Sverige er der f. Eks. startet en Bevægelse: Kvindernes våbenløse Oprør mod Krigen.¹⁰ Dens første Fremstød er rettet imod Gasbeskyttelsen. Der har

¹⁰ Kvinnornas vapenlösa uppror mot kriget. Upprop i Tidevarvet 3 augusti, 1935.

den indtaget det eneste rette Standpunkt på menneskeligt Grundlag: Vi vil ikke beskyttes, hvis ikke alle kan blive det. »Om vi redder 50 af hundrede, er vi rigelig belønnede for vor Umage,« siger den franske Generalinspektør for Beskyttelsen af fransk Land. Men hvilke 50 skal da reddes, og hvilke skal ofres? Krig er den mest håndgribelige Anerkendelse af den stærkeres Ret og af Pengenes Magt. Og skulde da de, der er imod begge Dele, anerkende dem, når det gælder at beskytte sig selv? Så de lod de fattige og værgeløse blive ofret, mens de rige reddede sig.

Bevægelsen skal omfatte alle de Kvinder, der ikke alene forlanger Fred, men også et »andet System for det mellemfolkelige Samarbejde og en Erstatning for det gamle Forsvar, som ikke en Gang er i Stand til at forsvare sig selv,« som det udmærkede svenske Kvindeblad Tidevarvet siger. Endnu mer direkte stiller de franske intellektuelle sig i Opposition til den nævnte Bevægelse i de socialdemokratiske Partier¹¹. I Opråbene i deres Blad Vigilance hedder det: »Antifascismen kan aldrig retfærdiggøre nogen Krig. Krigen er den sidste Katastrofe, og vi vægrer os en Gang for alle ved at tro, den er uundgåelig Der findes kun en Form for Antifascisme, det er den internationale Solidaritet mellem alle Landes Antifascister.« Mænd, der vil beskytte deres Kvinder og Børn, har kun en Ting at gøre: hindre Krigen. Den Tapperhedsmedalje, som er værd at få, erhverves ikke ved at kaste Bomber ned over andre Mænds Kvinder og Børn. Men ved at stille sig i Opposition til enhver Regering, enhver Bevægelse i ens eget Land, der forbereder Krig. Det kræver mere Mod end at parere en Ordre. For det betyder at gå imod Strømmen, Nationalismens, Fascismens mudrede, smittebærende Strøm. Det betyder at kunne stå ene og at være stærk.

Ellen Hørup

Posse-Brazdowa, Amelie: Ned med vapnen!: En kampsignal mot kriget. Särtryck ur Tidevarvet, 1935.

11 Comité de vigilance des intellectuels antifascistes.

Verdenskomitéen mod krig og fascisme har i et møde strax efter meddelelsen om [Henri Barbusse](#)s død vedtaget en erklæring, der bl.a. udtaler

Henri Barbusse

Døden har bortrevet en mand, der for efterverdenens bevidsthed vil leve videre som en af de ædleste forkæmpere, som et menneskelighedens og menneskelighedens symbol.

I året 1914 var han som frivillig taget til fronten i den tro, at denne krig var en civilisationens og retfærdighedens krig. Allerede i året 1916 afslørede han på det kraftigste denne barbariske morddåds hele gru i sit uforgængelige værk »Ilden«, der er en bitter anklage mod den lemlæstelse af millioner mennesker, som fandt sted. Værket blev en fakkel, der lyste over pigtrådshegnene, der ruskede det slægtled op, der skånselsløst blev ofret på slagmarkerne, og ledte det på vejen fremover.

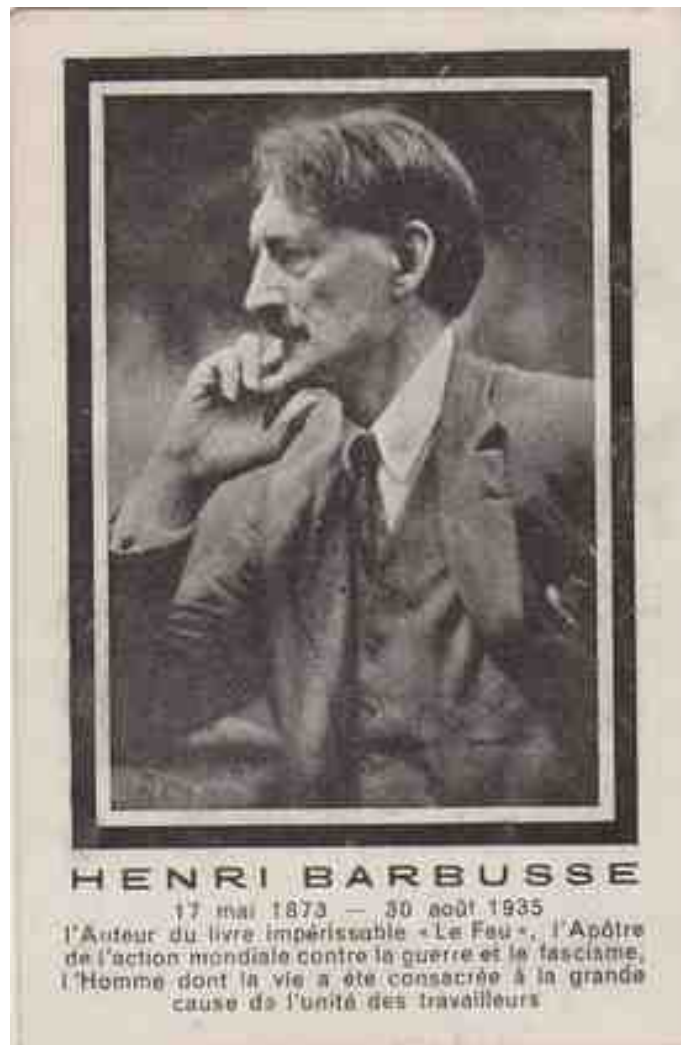
I den dybeste erkendelse heraf bekendte han sig til socialismen og blev en af dens, mægtigste forkæmpere. Utrætteligt tragtede han efter at samle de utallige masser, deres ofre for en samfundsorden, der historisk er dømt til undergang, og hvis sidste etape er besudlet med befolkningens blod, såvel under selve krigen som under det fascistiske regime.

Vi takker Henri Barbusse og [Romain Rolland](#) for den uforglemmelige verdenskongres, der fandt sted i Amerika — en kongres, der blev en storslået milepæl på vejen for samling af alle krigsmodstandere i alle lande, af alle racer og politiske anskuelser, og vi takker ham for den europæiske kongres i Paris, der blev et signal til sammenslutningen af alle kræfter mod fascismen.

Henri Barbusse er død, dog hans store værk lever, og hans millioner af medkæmpere vil fortsætte det med samme utrættelighed i hans ånd.

Vor sidste broderlige hilsen til den store forkæmper, det storslåede menneske, Henri Barbusse.

Paris, 31. August 1935. Verdenskomitéen mod krig og fascisme.

Den internationale Forfatterkongres til Værn for Kulturen

Forfatteren [Martin Andersen Nexø](#)

I Påsken dette År, samtidig med at herhjemme »Frisindet Kulturkamp« organiseredes, at i Sverige Initiativet toges til en lignende Organisation, og at De Forenede Staters yngre, stærkt socialt prægede Forfattergeneration afholdt sin store antifascistiske Kongres, besluttede en Række betydelige franske Forfattere, femogtyve i alt og med Mænd som Henri Barbusse, Romain Rolland, André Gide¹³, J.—R. Bloch¹⁴ og André Malraux¹⁵ i Spidsen, at indbyde til internationalt Forfatterstævne i Paris. Stævnets Formål var at drøfte Veje og Midler til at værne Åndslivet og dermed Kulturen mod den omsiggribende Kultursot: Fascismen.

Stævnet fandt Sted i Dagene 21.—25. Juni i Palais de la Mutualité i Paris under Navn af: [Congrès International des Ecrivains pour la Défense de la Culture](#) og indledes om Aftenen den 20de i Trocadero med en storstilet Mindefest for Victor Hugo¹⁶ i Anledning af Halvtredsåret for hans Død. Festen fandt overvældende Tilslutning; af Stemningen i det overfyldte Teater fik man et stærkt Indtryk af, hvor vågne Pariserne er overfor Reaktionen i Tiden. Det samme kan siges om Kongressen selv. Når undtages den allrus-siske Forfatterkongres i Moskva i fjor Efterår, har jeg ikke oplevet noget Forfatterstævne, der i den Grad af det jævne Folk blev betragtet som dets eget Anliggende. I Rue Saint-Victor, hvor Palais de la Mutualité¹⁷ ligger, og de tilstødende Gader var der Dagen lang fuldt af Mennesker; og Aftenmøderne, der var offentlige, overværedes af 4—5000 Tilhørere. Hundreder måtte gå igen uden at kunne komme ind.

38 forskellige Lande var repræsenterede; de større Lande som England, Sovjet-Unionen, De Forenede Stater og det emigrerede Tyskland ved hele Grupper. I alt deltog ca. 200 Forfattere, deriblandt Folk fra så fjerne Egne som Australien .og Kina. Norge og Sverige hørte til de få Lande, der ikke var repræsenterede — vistnok fordi Indbydelsen var kommet dem for sent i Hænde. Fra Danmark mødte Karin Michaëlis¹⁸ — der nyder stor Popularitet overalt i Udlandet — og Undertegnede. Særlig Opmærksomhed vakte den sovjetrussiske Delegation under Anførsel af Folk som Panferoff, Kolzoff, Ilja

13 [André Gide](#) (1869-1951)

Nobelpris i litteratur 1947.

Frihedens pris : André Gides liv og værk. / : Henrik Rasmussen. Lindhardt og Ringhof, 2012.

14 [Jean-Richard Bloch](#) (1884-1947)

15 [André Malraux](#) (1901-1976).

16 [Victor Hugo](#) (1802-1885)

17 Teaterbygningen [Palais de la Mutualité](#), opført 1930.

18 [Karin Michaëlis](#) (1872-1950) – Forfatter og humanist.

Ehrenburg¹⁹, og de tyske Emigranternes Gruppe, der med Folk som Brecht²⁰, Kisch²¹, Toller²² og Heinrich Mann²³, Max Brod²⁴, Alfred Kerr²⁵, L. Feuchtwanger²⁶ og Leonhard Frank²⁷ spændte over Antifascismen i alle dens Afskygninger. Fra England var Aldous Huxley²⁸ den markanteste. Hans Nærværelse og den Tale, han holdt, var for mange et velgørende Vidnesbyrd om, at der kan blive frugtbar Muld selv af den tørre Intellektualisme. Hans mange på den ene Side og på den anden Side endte med en varm Bekendelse til Dagens nødvendige Gerning.

Havde Aldous Huxley en Kende Angst for, at han skulde sætte sit eget Ansigt til i Kampen for den brede Menneskehed, så optrådte efter ham Repræsentanten for en Gruppe Digtere, der ikke blot har måttet tilhulle deres Ansigt, men dukke helt under i Anonymiteten for at tjene Menneskehedens Sag. Foruden de tyske Digtere, der lever i Landflygtighed, og dem, der har ladet sig »gleichschalte«, er der en tredje Gruppe, der har foretrukket at blive i Tyskland, dele Ondt og Godt med det undertrykte Folk og fra deres underjordiske Tilværelse styrke det i dets Kamp. Det er ikke mindst disse Digtere, der holder Kampmodet oppe i den underjordiske Opposition; de gør det hver Dag med Livet som Indsats. Det var derfor et gribende Øjeblik, det stærkest gribende under hele Kongressen, da en Repræsentant for disse navnløse Kæmpere, for Die Stimme aus Deutschland som Gruppen kalder sig, pludselig dukkede op på Talerstolen og med sorte Brillor for Øjnene, ukendelig, aflagde sin Beretning om Tyskland set indefra og nedefra. Han forlod Talerstolen igen lige så ukendt, for at vende hjem til sin underjordiske Gerning. Emnerækken var: Den kulturelle Arv. Kultur og Nation. Individet. Humanismen. Tænke- og Ytringsfriheden. Åndsarbejderen og Proletariatet (derunder Forfatterens Rolle i Samfundet). Kulturværn. Der blev talt mange gode Ord, megen individualistisk Begrebsforvirring blev trævlet op, megen Defaitisme blandt Åndsarbejderne langt blot. Ilja Ehrenburg stillede virkningsfuldt Sovjet-Forfatterens åndelige og materielle Kår at virke under op på Baggrund af Kårene i den gamle Verden; og Heinrich Mann aflagde et bevæget Vidnesbyrd om det landflygtige Åndslivs vanskelige Tilværelse. Individualismen og Åndsaristokratiet havde ikke gode Kår under Debatte; de få Forsvarere virkede som Levn fra en svunden Tid. Des større Omfang indtog Temaet: Åndsarbejderen og Proletariatet i Debatte; Forfatterens Indstilling til de sociale Spørgsmål blev af sig selv Kongressens Hovedspørgsmål.

---

19 [Ilja Ehrenburg](#) (1891-1967).

20 [Bertolt Brecht](#) (1898-1956).

21 [Egon Kisch](#) (1885-1948).

22 [Ernst Toller](#) (1893-1939).

23 [Heinrich Mann](#) (1871-1950).

24 [Max Brod](#) (1884-1968).

25 [Alfred Kerr](#) (1867-1948).

26 [Lion Feuchtwanger](#) (1884-1958)

27 [Leonhard Frank](#) (1892-1961).

28 [Aldous Huxley](#) (1894-1963)

Her faldt de vægtigste Indlæg; hvert af de andre Temaer førte uvilkårligt over i dette. De største Indlæg, her og overhovedet, ydede hver på sin Vis Henri Barbusse, der målbevidst trak Åndsarbejderens Pligter som Kulturkæmper op, og André Gide, der bevæget tog Afsked med den borgerlige Digtning, som han anviste Plads i Historien, og åbent bekendte sig til inderligt Fællesskab med Folket — dets Lidelser, Kampe og revolutionære Idéer, i hvilke han så Fremtidens Kulturgrundlag. En helt igennem alvorlig ført Kulturkamp måtte efter Gides Mening føre over i det store Menneske-Fællesskab. André Gide indtog sin Plads ved Romain Rollands og Barbusses Side, som Thomas Mann også har gjort det.

Ydre Omstændigheder bevirkede, at Thomas Mann ikke kunde deltage i Kongressen; Gorki og Rolland, der begge har kroniske Lidelser at slås med, var for syge til at deltage. Men alle tre gav Kongressen og dens Grundidé deres fulde Tilslutning.

Kongressen resulterede i Dannelsen af et Internationalt Forfatter-Forbund til Værn for Kulturen. Der blev nedsat et ledende Udvalg på 112 Medlemmer, fordelt på de forskellige Lande; deres første Opgave skal være at oprette nationale Sektioner. Som et vigtigt Led i Kulturkampen vil Verdensorganisationen tage sig af Åndsværker, der falder som Ofre for Censuren i deres Hjemland, og besørge dem udgivne; og overhovedetyde den enkelte Åndsarbejder sin fulde Støtte i hans frisindede Kulturarbejde. For Rummeligheden i Frisindet garanterer § 8 i de foreløbige Statutter, iflg. hvilken Organisation kan omfatte Skribenter af forskellig filosofisk, literær og politisk Anskuelse, der er beredt til at kæmpe mod Krigen, mod Fascismen, mod alt, hvad der truer at angribe de opnåede Kulturrestater. -- Organisationen ser det som nogle af sine, lettere, Opgaver at fremme det personlige Bekendtskab mellem Medlemmerne ved at udvirke billigere Rejser og organisere gensidig Gæstfrihed mellem Land og Land, samt at yde Legater til betydelige Forfattere, der grundet på en frisindet Indstilling måtte blive økonomisk ramte.

Det taler stærkt for Kongressens Nødvendighed, at hele den borgerlige Presse, også den Del af den, der før Krigen støttede sig stærkt til Åndsarbejderne, ikke mindst til Digterne, nærmest søgte at tie Kongressen ihjel. Fænomenet er så meget mere iøjnefaldende, som denne Del af Pressen for Hovedpartens Vedkommende stadig er antifascistisk. Efterkrigskapitalismen har detroniseret Åndsarbejderen; der lyttes ikke mere til hans Stemme,

når de store Afgørelser skal træffes; han er degraderet til at være en Underholder, eller en, der forbedrer Teknikken. Det er betegnende for Retningen i Udviklingen, at da Åndsarbejderne melder sig på Kulturens Vegne, prøver man at forbigå dem i Tavshed.

De er ikke selv uden Skyld i dette. I Stedet for at føle sig som Livvagt for den levende Udvikling har deres store Flertal under Kapitalismens Forfaldsperiode opfattet sig som Herskabstjenere, hvis første Dyd var affabel

Fysiognomiløshed opad, eller de har sat sig overlegent tilrette som indifferente Tilskuere til Tidens Kampe. Som Romain Rolland²⁹⁾ siger det, hårdt men sandt: I altfor stor Udstrækning har Skribenterne været en Slags Trælle, der pyntede og dækkede deres Lænker med Guirlander som åndelig Uafhængighed, Skønhedsdyrkelse, Digterens ophøjede Kald, Ansvar over for det Evige i Kunsten, L'art pour Vart osv. - - for at dække over deres Defaitisme, deres Angst for alt det, de bedre end andre så nærme sig: Aktioner, Omvæltningerne, Nydannelsen! Og da de på ingen Måde var stolte af deres Holdning, strammede mange af dem sig op i egen Indbildning ved at tillægge sig en æstetisk Åndsrevolutionarisme, der var ganske ufarlig for Reaktionen.

Der er ved at finde en Strømkæntring Sted; Åndsarbejderne er ved at vågne til Bevidsthed om Tidens Alvor og deres eget Ansvar over for Udviklingen. »Frisindet Kulturkamp« er et Led i denne Opvågning; i Sverige er man ved at forme en Organisation af Intellektuelle over lignende Linier; I Frankrig består allerede Comité de Vigilance des Intellectuels Français med mellem syv og otte Tusinde Medlemmer og med Aflæggere i forskellige Lande. Og nu kommer med Association Internationale des Ecrivains Lejligheden for de frisindede Forfattere til, med den sluttede Formations Styrke, igen at øve Indflydelse på Kulturens Retning.

Martin Andersen Nexø.

Hvorfor hører man så lidt om enhedsfronten i Frankrig?

For øjeblikket er en forfattergruppe under dannelse under »Frisindet Kulturkamp«. Forfattere, der er interesseret i at slutte sig til denne gruppe, bedes, såfremt de ikke allerede har modtaget henvendelse, skrive til forfatteren Harald Herdal, Lillerød.

Vi har det for godt i det lille Danmark, — hvorfor skal vi ikke ha' det dårligere?

Edvard Heiberg: 2 Vær. straks

— en aktuel Bog om Boligspørgsmålet (Mondes Forlag).

Arkitekt, professor Ivar Bentsen

På Grundlag af statistiske Oplysninger, offentlige Beretninger og med grafiske Fremstillinger undersøger og forklarer Heiberg den faktiske Fordeling af Københavns eksisterende Boligmasse på Befolkningens Lag, delt efter Indkomst: »Overklassen«, 1,9 pCt., der tjener over 10.000 Kr. årligt, »Middelstanden« 32,6 pCt., der tjener mellem 3 og 10.000 Kr. og »Arbejderklassen« 65,5 pCt., der tjener under 3000 Kr., de forskellige nye og gamle Boligtyper gennemgås og illustreres og deres Udnyttelse belyses. Heiberg fastslår, at hele det offentlige understøttede Byggeri af

29 Romain Rolland: Die Rolle des Schriftstellers in der heutigen Gesellschaft. UNSERE ZEIT, Paris Maj 1935.

Smålejligheder er kommet Middelstanden til Gode, derunder nogle af de bedst lønnede Arbejderfamilier, der derfor må betale fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{2}$ af deres Løn i Husleje, medens Arbejderklassen som Helhed bor i de forældede Lejligheder, dels i de gamle 2 Værelseslejligheder på Broerne, hvoraf så stor en Part savner Lys og Luft, og dels i den indre Bys Kvarterer med endnu ældre Smålejligheder af minimale Størrelser. For de mindste af disse kassable og ulovlige Lejligheder betales ofte en Ågerleje, ca. 16 Kr. pr. m², der er lige så stor som Lejen formoderne Luksuslejligheder i Parkbebyggelse. I Betragtning af den også ulovligt lille Loftshøjde er Lejen pr. m³ endnu højere. På dette Forhold må Fremtidens Saneringspolitik tage skarpt Sigte.

Man har hidtil med offentlig Støtte hjulpet på den noget mere betalingsdygtige Middelstands Boligforhold og ladet de dårligststillede i Stikken, man har overladt deres Boliger til privatkapitalistisk Spekulation, det har været et Monopol at udnytte de forældede ulovlige Lejligheders Beboere. Heiberg mener, at det for vrængede Faktum at bygge »Arbejderboliger«, der er for dyre for Arbejderne, skyldes det kyniske Ræsonnement, at man vil give dem noget at stræbe efter. Mon dette Forhold dog ikke nærmere, foruden et almindeligt optimistisk Sigte skyldes Frygten for, at de nye Huse under stigende Løn- og stigende Boligstandard for hurtigt skulde forældes.

Heiberg fastslår, at der i København gennemsnitlig bor 3 Personer pr. Lejlighed, og at der forefindes et Værelse for hver Person, således at der efter en gennemført kommunistisk Revolution ikke vil være nogen Boligmangel, han slår et Slag for Børnehaver og Vuggestuer, for det kollektive Hus med fælles Husholdning og for Kvindens Frigørelse i Hjemmet, og et Slag imod vort hjemlige Socialdemokratis småborgerlige Politik og Parcelbevægelsens småborgerlige Idealer til Sammenligning med nazistisk Jordpolitik og Kommunisme. Han håner de socialt interesserede unge Arkitekters Syslen med at projektere moderne Boliger for Arbejderfamilier i et Samfund, hvor disse ikke har Råd til at bo i dem og henviser nævnte Arkitekter til at blive Kommuniste.

I Forbindelse med en byplanmæssig Kritik af Gennembrydningerne i den gamle By fastslås, at en Sanering af Slumkvartererne vil berøve de allerdårligst stillede deres omend pr. m² dyrere så dog på Grund af deres Lidenhed billigere Boliger, og at Beboerne rimeligvis vil stuve sig yderligere sammen i Resterne af disse Kvarterer, Kolonihavehuse og lignende. Den typiske Arbejderbolig i »Broernes« Side-, Mellem- og Baghuse anskueliggøres ligesom den sundhedsmæssige og seksuelle Forkvakling, der følger med Sammenstuvningen. Disse Kvarterer skyldes en ussel Byggetlov, udnyttet af Kapitalismens vildeste Spekulationsudskejelser.

Den sidste Boligtype, der omtales, er Kolonihavelysthuset, der er velstillet med Hensyn til Lys og Luft, men er et ussel Værn mod Kulde og Fugt

navnlig som Vinterbolig, og hvis mange Helårsbeboere derfor må jages af Autoriteterne, der inå henvise til Politikerne.

Endelig omtales Skjulestederne for dem, der slet ingen Bolig har.

Efter denne systematiske Gennemgang af Boligtyperne giver Heiberg en Række grelle Eksempler på Boliger som Forretning, Eksempler på, at den indskudte Kapital forrentes med 12—17—22 ja, 53 pCt., og Eksempler på, at Salgsværdien er steget fra 118.400 Kr. til 300.000 Kr. eller fra 15.000 til 85.000 Kr. i Løbet af henholdsvis 42 og 62 År. Men det er få Eksempler, hvor almindelige er de? Foruden Husejer-Forretningen belyses Forretningerne ved Husets Opførelse: I et almindeligt Byggeregnskab fradrages alle Udgifter og Fortjenester udover almindelig god Dagløn for udført Arbejde, således fradrages Grundpris, en Del af Arkitektog Ingeniørlønninger, Sagførerhonorar, Byggelån, Kurstab, Mestrenes Merfortjeneste

udover »god« Lederløn (Merfortjenesten på Materialernes Fremstillings- og Fremskaffelsespris skæver Heiberg til, men opgiver dog at udskille). På denne Måde nedbringes et nu almindeligt Byggeregnskab fra 440.000 til 262.250 Kr., som Huset, rensat for overflødigt Merafgift, skulde koste i nødvendig Arbejds løn. Denne Sum tænkes ikke forrentet, men afdraget i Husets Levetid sat til 150 År, hvorved Huslejen kun bliver 1/12 af den nuværende.

Efter dette muntre Tankeexperiment optrevles den hjemlige Boligpolitik, Huslejelovens Skæbne og Uafhængigheden af Kapitalmagten. Videre overvejes Muligheder og Mangler ved de tysk-østrigske Kompromisser med Beskatning af de gamle Ejendommens Ejere og Lejere til Fordel for nye Arbejderboliger, disse Muligheder, som vi desværre helt forsømte.

Sluttelig fremstilles de russiske Ideer og Resultater med Hensyn til Boligbyggeri, og Heiberg fastslår, at en tilfredsstillende Løsning først opnås ved revolutionær Omdannelse af hele Samfundet.

Efter at Edvard Heibergs Bog er kommet, har Bertel Dahlgård talt om at sanere Københavns Slumkvarterer og givet Spekulanter et kraftigt Varsko, lad os understrege Heibergs Varsko om at sikre Beboerne.

Denne Bog er af en egen agitatorisk Kraft, den er godt illustreret. Dens Bundt af Oplysninger kaster et grelt Lys over Byen og Bysamfundet, et Lys, der søger ned i de mørke Kroge og dog giver et Helhedsbillede. Disse Undersøgelser burde gennemføres på et langt bredere statistisk Grundlag, men dette er en Opgave for det offentlige. Bogen vil glæde alle, der i bedre Boliger for det brede Lag ser en Livsfornødenhed for vort Samfund, materielt og moralsk og som kan lide at blive rusket op. Også overfor denne særlige Opgave melder Spørgsmålet sig: langsommelig dansk eller desperat russisk Socialisme? Men det skal erkendes, at det stadig er tilladt at sjakre og ågre med de fattiges Boliger.

Ivar Bentsen.

Spørgsmål til »Skatteborgeren «Hvad nytte gør en generalauditor? Og hvor meget koster han skatteborgerne?

Hvad De ikke ved om Abessinien — og hvem ved egentlig ret meget — kan De læse i Professor E. Vargas³⁰ Bog: *Kampen om Abessinien*: Den fortæller Dem, hvad det er der foregår i Østafrika og hvorfor det er en håndbog i Abessinien — Bogen, De har savnet: Pris 1,00 Kr. hos alle Boghandlere.
Mondes Forlag A/S

Hvorfor vil alting gå bedre, hvis vi får flere børn?

Attester og Svangerskabsafbrydelse

Nervelæge, dr. med. Carl Jørgensen³¹

Det er Professor Erik Warburgs³² i mange Henseender så udmærkede Artikel i Kulturkampen No. 1, der giver mig Anledning til en Imødegåelse.

Thi hvad nytter det, at en Mand i Princippet stiller sig velvilligt overfor Fosterfjernelsen hos syge Kvinder, når han går ind for, at Operationerne gøres afhængige af Lægeerklæringer, som det i Praksis vil være meget vanskeligt at skaffe. Selvfølgelig behøver man kun at skrue Fordringerne til Lægeerklæringerne højere og højere op for at nå til en Ordning, som i Praksis omtrent kan stå lige med det gamle Forbud, — en Tilstand, som selv Folketingsmand Pürschel³³ med ringe Overvindelse vil kunne acceptere.

Og det er netop den Vej, Prof. Warburg er inde på.

Ordret citeret skriver Prof. Warburg — »at det fra lægelig Side meget må ønskes, at Attesterne er så fyldige, at de lader sig vurdere så objektivt som på nogen Måde muligt.« — Og for at tydeliggøre, hvad der ikke er fyldige Attester nok, og i Form af en personlig Tilrettevisning til Undertegnede, vedføjes den lille Sætning: »På dette Punkt er Dr. Jørgensen næppe sagesløs.« Men hvad Forskel gør det da, om man forlanger store Attester til den medicinske Abort eller man indretter sig på at afgøre Tilfældenes Lovlighed på mellemstore Attester, eventuelt på ganske korte Attester? Forskellen kan karakteriseres i ganske få Ord.

³⁰ [Eugen Varga](#) (1874-1964)

³¹ Carl Jørgensen (1888-1977)

Ib Ostfeld, S. V. Rasmussen: Aage Valdemar Carl Jørgensen i Dansk Biografisk Leksikon, 3. udg., Gyldendal 1979-84.

³² Erik Warburg (1892-1969)

Egill Snorri Hrafn Snorrason: Erik Warburg i Dansk Biografisk Leksikon, 3. udg., Gyldendal 1979-84.

³³ Victor Pürschel (1877-1963).

Sigurd Rambusch: Victor Pürschel i Dansk Biografisk Leksikon, 3. udg., Gyldendal 1979-84.

Mellemstore Attester forekommer dels i skematisk Form, som de f. Eks. er kendt fra større Livsforsikringsattester, og dels i fri Form, hvor de plejer at fylde sådan noget som 1 á 2 Oktavsider. — Det Arbejde, disse Attester kræver, er fra Patientens Side, at han eller hun møder til en eller nogle få Konsultationer, der vel kan være lidt langtrukne, men dog i Reglen vil kunne foregå under eller i Tilslutning til Lægens almindelige Konsultation. For Lægens vedkommende repræsenterer Attesterne en samlet Arbejdstid på $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ Time. Hvad endelig Omkostningerne angår er Taksten for disse Attester 20—30 Kr. (plus eventuelle Vederlag for Røntgenundersøgelse, Laboratorieundersøgelse o. 1.). De store Attester skrives sædvanligvis i fri Form og er kendt ved Opgørelse af Helbredsskade efter Ulykkestilfælde, ved en Del Ansøgninger om Invaliderende, ved Sager angående en Persons Tilregnelighed, Umyndiggørelse, Ophævelse af Umyndiggørelse o. a. — I Omfang fylder disse Attester 3—5 Kvartsider eller mere, ja somme endda meget mere. Min egen Rekord til Dato har været en Attest på 23 maskinskrevne Sider. — For Udarbejdelsen af disse Attester må Patienten møde til en længere Række Konsultationer, i Reglen udenfor Lægens Konsultationstid, eller Lægen vil, hvad der hyppigt sker, forlange Patienten indlagt til Observation på et Hospital eller en Klinik i 10—20 Dage, undertiden mere. For Lægens Vedkommende betyder den store Attest en samlet Arbejdstid på 5—6 Timer eller mere; i det nævnte Tilfælde af en særlig stor Attest opgjorde jeg min samlede Arbejdstid til 30 Timer. — Honoraret for disse Attester andrager fra 40—200 Kr. eller mere.

Og dog kunde jeg måske indrømme Professor Warburg, at man måtte se at skaffe Udveje for store Attester ved alle medicinske Indikationer, hvis den lægevidenskabelige Standard i Landet var bedst tjent dermed, hvis altså de store Attester i Kvalitet og medicinsk Indhold så ubetinget overragede, hvad der iså Henseende præsteres indenfor de mellemstore Attesters Gruppe. Men — så paradoksalt det end lyder — er dette jo ingenlunde Tilfældet. I den mellemstore Attest tilstræber Lægen en Karakteristik af Sygdomstilstanden og dens vigtigste Momenter.

I den store Attest tilstræbes tillige, eller i nok så høj Grad, en Dokumentation. - Og hvorledes dette Dokumentationshensyn ofte tvinger Lægen til at give sig i Kast med vanskelige eller helt umulige Opgaver, det ved enhver af mine Kolleger kun altfor vel. Groft taget står det jo således, at det eneste, der direkte og tvangfrit lader sig skriftligt dokumentere, det er Talværdier og Figurer samt skriftlige Vidnesbyrd. Hvorimod et Tonefald, der burde høres, en Farve, der burde ses, en Konsistens, der burde føles, allerede risikerer at miste en hel Del af deres Realitet ved at skulle beskrives og på Basis af det skrevne genopstå i Læserens Fantasi. — Men så gennemgribende som dette kan kompromittere den skriftlige Dokumentation af en Sygdomstilstand, er det dog det mindste. Det værste ved de store Attester er, at de i Reglen stiller Lægen den Opgave at dokumentere Sygdomstilstanden overfor en Lægmand, et medicinsk ukyndigt Menneske, der ofte må stirre på Sygdomsbeskrivelsen som en Bjørn på et Skakbræt. — Selv mellem Lægerne kan Enigheden om Brikkernes Værdi og Betydning jo glippe — kort sagt,

Dokumentationskravet i den store Attest pålægger Lægen en vis Resignation samtidig med at det nøder ham til en hel Del Vidtløftighed, som ikke er til Gavn for Erklæringens medicinske Kvalitet. Hvorimod han i den mellemstore Attest blot har at koncentrere sig om den bedst mulige, den korteste og klareste Karakteristik af Sygdomstilstanden, hvilket kommer Attesten til Gode, selvom den ofte bliver således beskaffen, at dens Værdi kun lader sig bedømme af Læger.

Både Lægernes og Patienternes Interesse ligger klart nok i, at der afkræves så få store Attester som muligt. — Men Retsforvaltningen da?

Ja, man ser straks, at den første Forudsætning for en Retsforvaltning, udrustet med en sådan Ret til at afkræve de pågældende Kvinder store Attester, må være et Samfund, som principielt forkaster Fosterfjernelse hos gravide Kvinder, men dog vil kunne tolerere eller bifalde et sådant Indgreb, navnlig når vedkommende Kvindes Helbred gør det påkrævet. Men denne Forudsætning er umiddelbart fyldestgjort af Danmarks Befolkning i vor Tid.

Ud af Ordenssansen i dette Samfund fremvokser der naturligt et Ønske om at føre Regnskab med de Fosterfjernelser, der dikteres af medicinske Motiver. Men næste Fase bliver et Ønske om Kontrol med de foretagne Indgreb, en effektiv Kontrol med det Formål at hindre, at der svindles og bedrages med medicinske Motiver selv i Tilfælde, hvor disse faktisk mangler. Om et sådant Råd skal vinde Tilslutning vil afhænge af, hvilke Metoder, der tænkes bragt i Anvendelse. Et skønsomt Kontrolvæsen, der arbejder med den rette sociale Taktfølelse, vil nyde lige så udbredt Støtte i Befolkningen, som et klodset og urimeligt Kontrolvæsen vil mishage. Metoden, Teknikken ved Kontrollen vil blive afgørende for Institutionens Skæbne. — Og i denne Henseende fortjener Professor Warburgs Attestprogram ingen Komplimenter.

Carl Jørgensen.

"En forvandlet Skole"

Rektor Helga Lund³⁴, Odense.

Det fremgår af Adjunkt Peter P. Rohdes³⁵ Artikel om den internationale Højskole i forrige Nummer, at Forfatteren, og formodentlig de fem afskedsede Lærere, hvis Sag han taler, betragter Skolens Formål: at virke for Forståelse mellem Nationer og Samfundsklasser, som selvmodsigende, og at han ønsker den omdannet til en socialt indstillet Højskole for Arbejdere.

At der derved opstod Vanskeligheder er rimeligt, og at det gjorde Skolens Leder nervøs at se sine Medarbejdere støtte Elevernes Forsøg på at

³⁴ Helga Lund (1881-1975).

Jørgen Hæstrup: Helga Lund i Dansk Biografisk Leksikon, 3. udg., Gyldendal 1979-84.

³⁵ Peter P. Rohde (1902-1978).

Verner Jespersen: Peter P. Rohde i Dansk Biografisk Leksikon, 3. udg., Gyldendal 1979-84.

fremtvinge en Ændring af Skolens Program fra Forståelse mellem Klasserne til Kamp mellem Klasserne er naturligt.

Derimod er det overraskende, at Forfatteren slutter med at meddele, at Manniche³⁶ er rejst bort, at Skolen nu skal drives i indremissionsk Retning, og at det derfor gælder om at oplyse Arbejderne om dette, så de ikke i Vinter søger Skolen under falske Forudsætninger.

Sandheden er den, at Manniche har ledet Skolens Sommerkursus som sædvanligt, vi var 70 Deltagere fra 12 Nationer, og Manniche skabte som altid tidligere i de mange År, jeg har besøgt Skolen, en Stemning af gensidig Forståelse, som man måtte ønske kunne blive Grundtonen i Genève i Folkenes Forbund.

Skolen er ikke ved at blive indremissionsk. Den er fremdeles det bedste Værn mod al Snæverhed og Ensidighed, for Tiden vel det eneste Fristed i Verden, hvor modstridende Anskuelser kan mødes, hvor man prøver at se Tingene fra den anden Side.

Den er ikke forvandlet, men den har modstået et Forsøg på at forvandle den fra en Skole på et bredt, menneskeligt Grundlag til en med et snævert, klassepræget Program.

Enhver, der »på en bred, frisindet Basis vil arbejde for at styrke de humanistiske og demokratiske Idéer og Synspunkter«, må ønske den en fortsat Trivsel og Vækst under Peter Manniches Ledelse.

Helga Lund.

Hvordan går det med tilsynet med de katolske skoler?

Adjunkt Peter P. Rohde

Min Opfattelse af Skolens Program: Kristendom og Socialisme, som selvmodsigende står helt for min egen Regning. De nu afskedigede Lærere sluttede ubetinget op om dette Program, og deres Protest var i høj Grad netop foranlediget af, at Manniche selv svigtede det, idet han favoriserede det ene Element på det andets Bekostning, f. Eks. ved at gøre Skolen til en Aflægger af [Oxfordbevægelsen](#). At Manniche flygtede, i Panik og uden Varsel, står fast. Han forlod Skolen Fredag den 14. Juni, midt i et Semester, og kom først tilbage efter at dette var afsluttet, lige tids nok til at overtage Sommerkurserne den 16. Juli. At disse bevæger sig i den internationale Idealismes ædle Atmosfære, hvor de gyldne Talemåder dækker over de fundamentale Brist, er unægtelig et Lighedspunkt mellem Genève og Helsingør. Men det bør ikke dupere den, der søger klar Besked.

Peter P. Rohde.

³⁶ [Peter Manniche](#) (1889-1981).

Morten Bredsdorff: Peter Manniche i Dansk Biografisk Leksikon, 3. udg., Gyldendal 1979-84.

Hvorfor er det netop de reaktionære aviser, der opreklamerer Oxford-bevægelsen?

Moderne Missionærer

Forfatteren Hans Kirk³⁷

Civiliseringen af alle Kolonier er begyndt med, at Missionærer drog ud for at omvende de vilde Hedninger eller lide Martyrdøden. Når Missionærene havde kristnet og pacificeret de Indfødte, indfandt Civilisationens Pionerer sig med næste Post for at berøve de Indfødte deres Naturrigdomme, lægge Beslag på deres Arbejdskraft og udskrive dem til Soldater. Nu er Verden delt mellem Kolonimagterne, og Udbredelsen af Evangeliet i Afrika og Indien er ikke længere påtrængende nødvendigt. De imperialistiske Magter er efterhånden blevet Tilhængere af det humane Princip, at lade de indfødte blive salige i deres egen Tro. Men Arbejderne i Vingården er ikke af den Grund blevet arbejdsløse. I Stedet for at kristne og pacificere Negre har Tiden givet dem den Opgave at kristne og pacificere de brede Masser i de civiliserede Lande.

Efter Krigen opstod der en religiøs Bevægelse i Borgerskabet, som under Konjunkturedgangen havde fået Mistillid til de materielle og jordiske Værdier. Når man ikke kunde stole på Børspapirer og Bankdirektører, hvad havde man så at holde sig til i Jammerdalen? Det hårdt ramte Borgerskab var på Vej tilbage til Vorherre, men da Industrien var rationaliseret, Selskaberne rekonstruerede og Flæskepriserne nogenlunde faste, besluttede man sig alligevel til igen forsøgsvis at række Fanden en Lillefinger. Det gik ,som

³⁷ Hans Kirk (1898-1962).

bekendt ikke. Rationaliseringen af Industrien førte til den nuværende, ondskabsfulde Krise, som alle er enige om er permanent. Og nu er Vækkelsen igen på Trapperne, men en Vækkelse på langt bredere Basis end Efterkrigstidens, hvor Vejrhanen nok knirkede, men kun for en svag Brise.

Oxfordbevægelsen³⁸, som nu er nået til Danmark, er et tydeligt Krisefænomen. Stillingen er sådan, at de borgerlige Magthavere enten må indføre en ny Produktionsordning og et nyt Fordelingssystem -- Socialismens - eller reducere den Andel, som Arbejderklassen i de sidste Snese År har tilkæmpet sig i Produktionen. Et Par Tusinde Års Syslen med det kristne Evangelium har ikke gjort Overklassen så lammefrom, at den frivilligt afgiver sine økonomiske Privilegier, og der er derfor ikke andet at gøre end at skride til en Reduktion af de brede Massers Levestandard. »Livremmen skal spændes ind«, og når det gøres, er det altid Arbejderklassens Mave, det går ud over, ligesom vi er i »den fælles Båd«, når det gælder om at bjærge Overklassens Værdier i Havn.

I de fascistiske Lande slog man med Magt en Streg over Befolkningens politiske Rettigheder og knuste Arbejderklassens Organisationer. Da man havde afvæbnet Arbejderklassen politisk og ideologisk, var det næste Skridt at skære Lønninger og Understøttelser ned. I andre Lande holdt man formelt fast ved det parlamentariske System, men Resultatet blev i Realiteten omtrent det samme. Fagforeningerne fik Lov til at bestå, men det blev ved Lov bestemt, at de ikke måtte bruges til Strejker. Og ved Valutanedskæringer blev Reallønnen bragt ned på næsten det isamme Niveau som i de fascistiske Lande. Det er således virkelig lykkedes at føre Bevis for, at det parlamentariske System stadig er anvendeligt. Ved besindige Metoder og ad parlamentarisk Vej har Industriherrer og Storagrarer i de demokratiske Stater opnået akkurat det samme som deres fascistiske Kolleger ved Vold og Terror.

Men det er ikke nok åbenlyst eller med diskret Hensynsfuldhed at tilpasse de brede Massers Livskår efter Storkapitalens Behov. Der er ikke noget Herredømme, som i det lange Løb kan bestå, hvis det ikke får Tilslutning fra store Befolkningslag. I Tyskland lykkedes det at vinde Småborgerskabet for Overklassediktaturet, men man isøger stadig at føre Ensretningen videre. Nazisterne er fuldstændig klar over Propagandaens Betydning, og gennem Folkeskole, Universitet, Presse, Radio, Ungdomsorganisationer og Militærundervisning forsøger man at gennemføre en ideologisk Omstilling af den arbejdende Befolkning.

Dr. Max Kjær-Hansen³⁹ fra Reklameforeningen⁴⁰ foreslog for et Årsted siden, at der blev oprettet et Propagandaministerium herhjemme. Arbejderpartierne, hævdede Hr. Kjær-Hansen, havde altid anset det for deres Opgave at

38 Læs: Oxford-Gruppebevægelsen i Danmark Senere under den kolde krig, Moralsk Oprustning.

39 Dr. Max Kjær-Hansen (1886-1982).

Poul Hansen: Max Kjær-Hansen i Dansk Biografisk Leksikon, 3. udg., Gyldendal 1979-84.

40 Nu Dansk markedsføringsforbund.

sprede Utilfredshed, og Propagandaministeriet burde tage fat på at forklare Folk, hvor godt de har det, og derved gøre dem virkelig lykkelige og tilfredse. Den nazistiske Universitetsprofessor, Hr. Vinding-Kruse, som med Vægt har hævdet, at hvis her skal blive godt at være i Danmark, må de brede Masser »afdogmatiseres«, slutter sig rimeligvis til Tanken. Men indtil Ministeriet bliver oprettet, må det private Initiativ tage sig af Tingene. Det er, hvad Oxfordbevægelsen har forsøgt. Og Folk af Faget, Præsterne, har næsten uden Undtagelse underskrevet Dueligheds attesten. Provinspressen er fuld af Indlæg, hvor Sognepræster lyser Velsignelsen over Oxford. Det er en Selvfølge, at Indremissionens hitlerbegeistrede Fører, Pastor Bartholdy, og den nazistiske Digterpræst, Kaj Munk, er blandt Anbefalerne.

De religiøse Bevægelser har den Funktion at aflede de brede Massers Opmærksomhed fra Realiteterne. Da de russiske Arbejdere og Bønder var ved at forkomme i Sult og Pjalter, formanede Dostojevski: »Du skal tage dine Lidelser på dig«, og Tolstoj prækede: »Du må ikke sætte dig op mod det onde«. Religionen fører bort fra Virkeligheden og over i Ønskedrømmen. Overklassen har altid haft Sympati for Kristendommen, fordi den egnede sig så fortrinligt for Proletariatet. Dens Symbolsprog er klart og tydeligt, dens Forsagelseslære passer til den moderne Kapitalisme som Fod i Hose. Det borgerlige Familieliv med dets mange Hæmninger og seksuelle Fortrængninger er en fortrinlig Jordbund for Religion, og den religiøse Undervisning, som Demokratiet nok skal lade være med at pille ved, forsyner Masserne med de nødvendige Associationer. Præsterne og Kirkepolitikere har da også altid stået i det hjerteligste Forhold til Magthaverne. Der var kun en Præst i Rusland, som sluttede sig til Arbejderbevægelsen, nemlig Præsten [Gapon](#)⁴¹, og han var Provokatør.

I vor Tid er det Kirkens betydningsfulde Pligt at rokke ved Proletariatets materialistiske Ideologi og vinde Småborgerskabet. Så længe Overklassen finder det opportunt at bevare de parlamentariske Former, kan man ikke bruge Skole, Presse og Radio til en altfor direkte Propaganda. Men de religiøse Propagandamidler kan bruges til den ideologiske Omstilling. I en Tid, hvor Arbejdsløsheden hærger og Reallønnen synker fra År til År, må de Penge, der bruges til at rette Massernes Blik mod de højere Idealer, anses for at være godt givet ud. Skønt Oxfordbevægelsen frimodigt bekender selv de mest mikroskopiske Synder, har det været umuligt at få Lederen, Dr. Buchman, til at bekende, hvor han får Pengene fra. Gud hjælper os, erklærede Doktoren. Hvis det er Tilfældet, er Vorherre blevet flot med Årene. Man har ikke Indtrykket af, at han finansierede Jesus og Disciplene så overdådigt, at de kunde bo på Angleterre og Phønix.

Det er Baggrunden for og Tendensen i Oxfordbevægelsen, man skal lægge Mærke til. Selve »Vækkelsen« er akkurat så stupid som alle andre Vækkelser. De personlige Lægmandsvidnesbyrd har man kendt i hundrede År, og »Forvandlingen« er det samme som Indremissionens »Omvendelse«, en Foreteelse af kendt psykologisk Natur, som bunder i Mindreværdsforestillinger eller infantile, seksuelle Komplekser. Vi har også før hørt om, hvor lønnen-

41 Georgij Gapon (1870-1906).

de det er at »tage Jesus med i sin Forretning«. Det er ikke tandet end ældgammel primitiv Magi. Når et Telegram fra Bergen for nogen Tid siden meddelte, at Vorherre efter Forbøn havde repareret en fattig Piges Ur, er det også Magi, men Oxfords mere tænksomme Hoveder vil måske indrømme, at den Slags Mirakler i Lommeformat ikke gavner Bevægelsens Prestige. Derimod er Jargonen ny i Danmark. Den raske og fordomsfri Måde, hvorpå de moderne Missionærer profanerer »det hellige«, kan gøre en Religionsmodstander misundelig, og Vorherre er åbenbart ikke den strengt alvorlige Mand, som vi kender fra de to Testamenter, men Redaktør af en Slags himmelsk »Klods—Hans«. Metoden er imidlertid virkningsfuld, og i det hele taget må man indrømme, at Propagandafaconen er snildt udspekuleret. Også når det angår religiøs service er Amerikanerne Foregangsmænd. For Eksempel er der ingen Snak om Helvede. En god Købmand skræmmer ikke Kunderne ud af Butikken ved udannede Hentydninger til Kontoen i Hovedbogen.

Hvordan har Bevægelsen virket i Danmark? Det er givet, at København ikke er blevet »forvandlet«. Derimod har Togterne i Provinsen været ubetinget Succes. Det hænger sammen med, at Bønderne under Krisen i al Stilfærdighed har sat Grundtvigianismen med dens gammeldags Frihedsidealer i Skammekrogen. Hvis man savner et Bevis på de åndelige Rørelses direkte Afhængighed af de økonomiske Forhold, kan man ikke få noget bedre. Danmarks før så frihedselskende Bondestand er blevet Lappomænd⁴², og Grundtvig er erstattet af den halvnazistiske Luther, Dr. Buchman. Det er håbløst at polemisere mod Religion. Det hjælper ikke engang at vende sig mod den forkvaklede Seksualmoral, som er Kristendommens Forudsætning. Kun en Ændring af det økonomiske Produktionsgrundlag kan ændre Moralen og afskaffe Religionen. Det betyder ikke, at man skal se positivt til, mens en Flok Missionærer hærger Landet og fremviser deres Abnormiteter. Men det er Arbejderklassen, der bestemmer, hvad den vil diskutere med Missionærene. Og det bliver næppe den hellige Treenighed. Den danske Arbejderklasse har ikke vist sig tilbøjelig til at lade sig »forvandle«, og foreløbig er der ikke Udsigt til, at det lykkes Arbejdsgiverne at få Løntariffen erstattet med Kapers Katekismus.

Hans Kirk.

Hvorfor er De medlem af Folkekirken? Ved De ikke, at de slipper for at betale kirkeskat, når De melder Dem ud?

Hvorfor bekender Oxfordfolkene aldrig nogen virkelige synder?

42 Den finske Lappobevægelse 1929-1932. / : Hans Sode-Madsen. Scandia, vol 36, nr. 2. (1970); s. 203-248

LENIN:

Religionen

Lenins samlede Artikler om Religion.

Kr. 0,50

ERLING SCHREINER:

Naturvidenskab og Religion

Moderne Fysik, Marxisme og Religion.

Kr. 1,50

THOMAS BONNEVIE:

Af den frie Tankes A B C

En moderne »Fritænkerbibel

Kr. 4.50

PER MEURLING:

Seksual-Religion

Oxfofrdbevægelsen i Ateneum.

Kr. 1,00 pr. Heft.

FREM • FORLAG

Meld Dem ind i Frisindet Kulturkamp

Kontingent 4 kr. halvårligt. Bladet frit tilsendt. Gratis adgang til foreningens møder.

Foreningen har til formål på en bred frisindet basis at arbejde for at styrke de humanistiske og demokratiske ideer og synspunkter. Foreningen må ikke tilsluttes eller samarbejde med noget politisk parti i indland eller udland.

Bestyrelsen er: professor Jørgen Jørgensen (formand), tegneren Hans Bendix, stud. mag. Elias Bredsdorff (sekretær), professor H. M. Hansen (kasserer), læge Sven Hoffmeyer, cand. polit. Niels Lindberg, professor Albert Olsen og fuldmægtig Anna Westergård samt dr. Ohrtmann, Oringe, som repræsentant for en nydannet lokalgruppe i Vordingborg.

Indmeldelse i foreningen sker ved at indsende kontingentet — 4 kr. — til kassereren, prof. H. M. Hansen, Juliane Mariesvej 30, København Ø. — postkonto 20078, eller ved at sende et brevkort.

Love og indmeldelsesblanketter fås gratis hos sekretæren, stud. mag. Elias Bredsdorff, Byparken 178, København Ø.

Medlemmerne, som har samme adresse og kun ønsker eet exemplar af bladet, betaler 5 kr. halvårlig for to medlemskort, 6 kr. for tre o. s. v.

Medlemmer i provinsen, som er interesseret i at danne lokale grupper, kan fra hovedledelsen få stillet gratis foredragsholdere til disposition til konstituerende møder.

Tidligere numre af »Kulturkampen« å 1 krone kan rekvireres gennem boghandlerne eller ved henvendelse til bladets ekspedition.

Hvorfor i alverden tror nogle mennesker, at »Berlingske« er »pæ-
nere« end andre blade?

Forlægger—Problemer

Forfatteren Bertel Budtz Müller⁴³

— Godt humør — godt humør — skreg forlæggeren og svingede fortvivlet i vejret med de opknappede skjortearmer flagrende ned om de hårede arme — hvornår er en forlægger i godt humør? — Hvornår har jeg grund til at være i godt humør? Tænk på stablerne ude på lagret, tænk på de forfattere, jeg ikke har fået, og har jeg dem endelig, vil de ikke skrive, så det kan glæde deres forlæggers hjerte, bank, bogtrykker og publikum. Sandal — De er et letfærdigt menneske. De er blødhjertet og tåbelig. Og De har igen givet Pedersen forskud. —

Frk. Sandal så angergiven ned i sin stenografblok, men livede op igen, da salgschefen kom ind. Han var af moderne type — syv lag vat på barmen og ekstra 3 tommer i skulderbredden — rumba — smart — sælger — business — 80 hestekræfter og tolv cylindre! Tempo — tempo — kalkule og reklamestatistik!

Forlæggeren trak sig ligesom ind i sig selv, når han salgschef fattede forbi ham eller parkerede i tjenstligt øjemed på hans kontor. Han blev aldrig rigtig klar over, om han egentlig kunde lide Hansen — undtagen når han løb ordrebøgerne igennem. Der gjorde Hansen et absolut sympatisk indtryk på sin chef.

Hansen kyssede på Fingren ad frk. Sandal og vendte sig om til forlæggeren: — Der er en dame derude.

— Jeg vil sige Dem een gang for alle, Hansen, at jeg ikke vil have de unge skrivende høns ind til mig. De kan aflevere deres besked eller så kalde manuskripter ved disken — mod behørig kvittering og erlagt returporto.

Hun er ikke digterinde — jeg sagde dame — rigtig — Nimb⁴⁴ — generaldirektør Kruses sidste kone — født Kringelholm — de digter ikke i den kreds!

— Pokker tro Dem — lille Hansen. —

— Hun vil tale med Dem selv. Jeg har underholdt hende den sidste halve time.

— Så er hun alligevel — Hansen.

— Hun har intet manuskript med. Det lod bare til at være hende meget om at gøre at komme til at tale med Dem personlig.

Forlæggeren har fået ærmerne knappet. Griber ud efter jakken.

43 Bertel Budtz Müller (1890 til 1946) er vokset op i Thisted. Han deltog – som sekondløjtnant – i den evolutionære bevægelse i København 1917-1918. Samtidig hørte han som dramatiker til tidens unge revolutionære kunstnere. Til vennekredsen hørte forfatterne Knuth Becker, Rudolf Broby-Johansen, Aksel Sandemose og tegneren Anton Hansen. Han oprettede og ledede det eksperimenterende Arbejdernes Teater i København 1925-29.

[Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune.](#)

44 Restaurant Nimb på Bernstorffsgade i København.

— Personlig — hvordan —? retter på slipset.

— Ja — naturligvis — ude på feltet, hvor de to mødes, hvor friherreinden er pige og forlæggeren mand — when's a man a man? Børst ham på kraven — Sandal.

— Hold kæft — Hansen — hvad vil hun?

— Aner det — forbarme mig — ikke. Hun vil tale personligt og privat og solo — in duo — med chefen. Det kan jo blive til, hvad det skal være.

— Hvordan er hun?

— Crepe georgette⁴⁵ — abefjer, ridderhandsker — fleurdumal — stor bril-
lant — kort sagt: tango — helt igennem.

— Hvilket formodentlig vil sige, at det er en nydelige dame?

— En virkelig dejlig dame vil jeg snarest sige. — — Åh nej, Sandal — — må jeg ikke ha lov til at føre fru en op til — om jeg så tør sige — højalteret.

Begge ud. Forlæggeren rømmer sig — roder lidt kunstnerisk op på det særdeles net holdte bord — stiller sig så op henne ved reolen. Tager en bog ud — ser taknemmelig ud. Fruen — påklædt og førende sig til intet mindre end sejr — ind. Standser — står andægtigt stille ved at se den literært mediterende chef.

Tavshed! — Chefen får blikket bort fra det fjerne — og ser. Han nærmer sig — han rasler imaginært med sporene — forlæggeren er gammel kavallerist — han er ikke fri for at stryge lidt gammeldags og løjtnantmæssig skank — byder plads min frue.

Atter tavshed. Forlæggeren bliver let nervøs. Fruen har sat sig og ser alvorligt iing8ke« er »pænere« end op på ham — lige i øjnene. Han får en let forfrysning i brynet — glimter i andre blade?

45 Floragtigt krepet stof vævet på en særlig måde af silke, silke/bomuld, silke/rayon eller andre blandinger med silke. Delvist efter den franske modekunstner madame Georgette de la Plante.

blikket — falder ned i stolen — ikke skrivebordsstolen — men chesterfiel-
deren —

den anden — ved rygebordet — skubber cigaretæsken over: — en papadaki
— frue —?

Fruen drager handsken af, langer en fin hånd med blodigtrøde negle ned i
æsken — tak!

— Man burde måske heller ikke det — men man bliver jo lidt nervøs, når
man sådan — det er jo første gang. Tak — tak — lægger sig tilbage, arran-
gerer lemmerne, halsen, emballagen og det øvrige fordelagtigst — undskyld
jeg sådan maser lige ind til Dem.

Bevares — jeg håber ikke, fruene har ventet? Havde jeg vidst — hvorfor lod
fruen sig ikke melde?

— Vilde ikke forstyrre. Man sagde direktøren ikke en gang havde fået tid
blot til at spise frokost idag? —

Så det er næsten synd af mig — ikke at komme igen en anden dag, men når
nu noget driver een, så — ikke?

Forlæggeren tænder sin cigaret, men standser lidt chokeret, glør på hende -
hvad i al verden — brænder fingrene — sutter på brandstedet — arrigt —
skummelt — han gætter, så det suser ham i hjernen — hvad i al verden vil
konen? — der forresten er en — som Hansen rigtigt sagde — en sød bølge fra
løjtnantdagene skyder op i hans hjerne. Tango! Nu rolig — Hans Peter —
også du er adels- og verdensmand. Situationen er spændt — lad os begge se
at blive rolige — han tænder igen og synker tilbage:

— Ak — bedste frue — min frokost er som hele mit liv yderst spartansk og
yderst kortvarig. —

Forlæggeren hører, at det er vås, men våser videre: Vi er slaver, der lever på
sekunder, vi, der har ansvaret for menneskeskæbner — med mange folk i
vort brød. Vort helbred er for værdifuldt til at sløses med.

— Når klokken er halv eet står der foran mig to spejlæg, et stykke knæk-
brød med skrabet smør og en tynd kop te — tre minutter over halv er jeg
færdig - møllen går igen.

— Direktøren er en alvorlig og ansvarsbevidst mand — jeg kender Dem jo.

— Kender mig - —?

— Ja-a — sådan fra, hvor man ser hinanden — teatre, ferniseringer — og alt
det. Jeg tror ikke andet — kan ikke tro andet, end at De ikke vil misforstå
mig og det, jeg er kommet for i dag — det jeg måtte komme for.

— Bevares — selvfølgelig. -

— Det kan jo komme så magtfuldt over een, så det kun er at lyde, selv om
man derved tilsidesætter både

det, man skylder sig selv som kvinde — som dame. -

— Ak — ja — forlæggerens hånd dirrer — løjtnanten i, gror ud'af det grå
velsyede sæt. — Han fugter på panden. — Han har et udtryk i øjnene som
hos en dreng, der siger forbløffet til sig selv og situationen, som er i glædelig
udvikling: det var dog som

— Og når kaldelsen kommer, så må man jo lyde, særlig når man er helt
fyldt — herinde — af trang — af kærlighed — ja — men — forstår De mig
ikke?

Han springer op og hen til hende.

— jo — jo — De kan trygt betro Dem til mig — hvad er det så med det lille hjerte?

Hun griber hans hånd og knuger den.

— Jeg føler nu, at De også er med os — hvornår kom kaldelsen til Dem?

— Før lidt siden — da jeg så Dem — Dem - ~ han ånder det sidste »Dem« ned i den skæve lille hat.

— Ak — ja — hvor er det forunderligt — hvor er der dog mange veje til frelsen.

— Frelsen? — han retter sig op og stivner.

— Ja — ikke — sandt — det er et ord, der falder alle os i vort sociale lag så tungt og uvant — men De aner ikke, hvilken lykke, hvilken frihed, hvilken fred det giver at føle — det.

Hun rejser sig og rækker ham hånden.

• — Jeg vidste jo nok, De vilde gøre mig det let. — Her er mit kort — så håber jeg at se direktøren ved vort næste houseparty på Kringelholm. Det begynder i overmorgen — vi skal samle et nyt team af national art — mange tak — på gensyn — åh — tak — jeg vil skam ikke forstyrre yderligere — jeg kender jo vejen.

Forlæggeren bukker først, da døren falder i. Han vender sig rundt til bordet — skrivebordet — fører hånden ned til knappen og kimer rasende.

Hansen kommer ind. Forlæggeren skriger mod ham:

— De vidste det — De vidste det — De er en gemen -

— Hys — hys — Hansen lukker hastigt døren — ja — hvad troede De ellers hun vilde?

— Hvad hun vilde — hvad hun vilde — ja — hun kunde jo da ville så meget.

Hansen fløjter særdeles uforskammet og skuer ned over sin chefs rytterben og runde statur, strammer vattet og skuldertommerne, tager sig en cigaret og sætter sig på enden af skrivebordet, hvorfra han rækker over efter tændstikkerne.

— Synes De så ikke alligevel, at jeg har ret i at få fat i de vækkelsesbøger fra England? Nu er markedet der

— De har jo selv følt det — hæ — på pulsen?

— Har De taget dem på hånden — kommer det lavt og overrumplet fra den dybe stol — så telegrafer?

— Men bogtrykkeriet — vi har jo ikke plads før om —

- Er ordnet — vi udskyder Pedersen og folketribunen, flytter kogebo-gen og tøsebo-gerne over til »Syversen og Søn«. Så har vi fem dage til oversættelserne — vi sætter en halv snes til det — seks dage til trykning og bogbinder — og jeg garanterer et salg på femtensusinde — femtensusinde inden der er gået to måneder. Er De ikke lykkelig over at have mig i firmaet? Man skal handle, mens markedet er varmt. Og vi var lige ved at komme bagefter. Måske vi også skulde se os om efter en lokal skrivefærdig synder, der er blevet omvendt, og som vil bekende for tre hundrede kroner arket?

— Nu skal De gå — Hansen. De har intet hjerte. De har kun en motor - en kalkulationsmaskine i brystet.

- Men den går, som den var smurt — so long — chief.

Hansen ud. Chefen sidder lidt, tørrer sig sukkende over panden. Rejser sig så og går hen og låser døren af. Så åbner han ind til toilettet og kommer ud

med et spejl. Sætter det på stolen. Spejler sig, bryster sig og bruser med fjere, slår lidt skank. Man er vel kavallerist endnu, selv om man er på den kedelige side af de 48. Bringer atter spejlet på plads. Bevæger sig ungt og energisk hen til hustelefonen.

Må jeg tale med frk. Sandal — ja — hør her — jeg kommer i tanker om — han bliver svag i mælet — jeg føler mig lidt træt — ja, jeg tror, jeg tager ferie i nogle dage. Hvornår fra? — leder efter noget, finder fruens kort, smiler sødt til det — jo — fra i overmorgen!

Bertel Budtz Müller.

Hvorfor hedder det »fattig, men hæderlig«⁴⁶ i stedet for »rig, men hæderlig?«

Hvorfor må vi ikke se Danmarksfilmen?

I Teatret Riddersalen opføres hver Aften Kl. 20,30 Kjeld Abells Komædie om Larsen. Den hedder »[Melodien, der blev væk](#)« og behandler i en humoristisk-satirisk Form Hr. og Fru Middelmands Skæbne. Musik: Bernhard Christensen og Hermann D. Koppel. Visetekster: Sven Møller Kristensen. Iscenesættelse: Per Knutzon.

Hvorfor må de danske bønder ikke vide, at de tyske har det endnu dårligere?

L. S.⁴⁷

Læge Svend Hoffmeyer, Slangerup

Da en begejstret 1. s.-mand nylig sammenlignede Knud Bach⁴⁸ med skipper Klement, vakte det almindelig jubel i rigdagspartiernes presse. Den marialske proprietær fra Rønge har formodentlig taget sig munterheden let. Og en historiker vil højst sandsynligt kunne påvise, at Johan Rantzaus⁴⁹ adelsmænd i sin tid har moret sig ganske lige så kosteligt over hr. Klement med hans bondehær, — som de dog måtte lære at respektere. Den historiske glorie er ikke altid synlig for samtiden.

Dermed være ingeniunde sagt, at Knud Bachs navn vil blive indskrevet med hæder i demokratiets historie. Blot er det vanskeligt for en så vidt muligt uhildet betragter at benægte en vis parallel mellem fortidens bondeoprør og vor tids halvrevolutionære 1. s.-bevægelse. Fælles for dem er et glødende raseri mod formentlige undertrykkere. Når man alligevel har svært ved at tilbageholde et smil ved sammenligningen mellem d'hr. Klement og Bach, skyldes det, at skipper Klement for bevidstheden står som den, der løftede

⁴⁶ Eksempelvis i Fjodor Dostojevskijs roman Idioten. Russisk originaludgave 1868.

⁴⁷ Landbrugernes Sammenslutning

⁴⁸ Knud Bach (1871-1948)

⁴⁹ Rantzaus : den hellige kriger. / : Torben Bramming . Kristeligt Dagblad, 2016

sit sværd mod de egentlige udnytttere, mens Knud Bach og hans kreds synes blottede for begreb om, hvad det egentlig er, der foregår. Før man gir sig til at tale om landbrugets nødstilstand, er det imidlertid nyttigt at gøre sig klart, hvem landbruget er. Bondestanden har efterhånden snakket så meget om sig selv som indehavere af landets bærende erhverv, at vi står i fare for at glemme, at landbruget ikke blot består af landejendomsbesidderne, men i lige så høj grad af tjenestefolk og landarbejdere, funktionærer og arbejdere ved mejerier, slagterier, foderstof forretninger m. m., landbrugskonsulenter og landbrugslærere, kontrolassistenter og dyrlæger samt en mængde håndværkere, chauffører og trafikfolk. Denne uimodsigelige betragtning slår fuldstændigt benene væk under påstanden om, at den indførte valuta moralsk tilhører bønderne. En del af de nævnte folk er særdeles velaflagte; men mange af dem er yderst slet lønnede eller helt arbejdsløse og kunde med grund delta i nødråbene. Det var dog ikke dem, der fyldte op i bonde-toget. Ja, om de arbejdsløse vil man tit kunne høre fra 1. s.-side, at de med tilfredshed lever højt på deres arbejdsløshedsunderstøttelse.

Men selv for landbrugerne i snævre forstand er stillingen ikke klar. Husmændene er på grund af de gode flæskepriser ikke i væsentlig grad ramt af prissænkningen, mens samtidig en ikke ubetydelig del af gårdejerne sidder med så ringe gæld, at rentebyrden intet betyder for dem. Ja mange af dem er endog så velhavende, at en rentesækning strider mod deres interesser. Noget er der jo tilbage efter en menneskealders gode tider. Disse forhold må man gøre sig klart, når man vil forstå dansk landbrugspolitik. Kan der være tvivl om, at venstres hårdnakkede modstand mod rentesækning skyldes, at de folk, som har afgørende indflydelse i partiet, hører til sidstnævnte gruppe, hvis de ikke ligefrem er folk, der er trådt over i de rene rentenyderes klasse eller i kreditforeningernes eller sparekassernes tjeneste? Det er fra disse krese, der råbes almisse som et skældsord efter rigsdagens kriseforanstaltninger, der kun tog sigte på at hjælpe de virkelig nødstedte. Herfra stammer også de konservatives krav om sanering af landbrugets økonomi alene gennem prisp.olitiske foranstaltninger.

Ved hjælp af vores håbløse forfatning er det lykkedes disse folk at forhindre en demokratisk forbedring af forholdene og derved at skabe grundlag for en revolutionær bevægelse mellem de nødstedte. Men nu sker der det mærkværdige, at denne bevægelse ikke søger føling med de demokratiske partier i deres kamp mod landstingsvetoet og for rente- og gældssækning, men tværtimod går i den sorteste reaktions tjeneste. Det nytter ikke at ville forklare dette alene ved 1. s.-ledernes dårskab. Man kan næppe frit demokratiets ledere for et medansvar, for så vidt som de ved stivhed og mangel på forståelse af bevægelsens indhold af folkelige værdier har bidraget til den meningsløse udvikling. Det skal villigt indrømmes, at den begrebsforvirring, som fra først til sidst har været fremherskende mellem 1. s.-lederne, — sidst påvist af [Bent Holstein](#) i et pludseligt anfald af forstandighed, — ikke har været egnet til at tiltrække fornuftbestemte menneskers sympati. Men i den, ganske vist fagindsnævrede, solidaritetsfølelse, i forståelsen af ren-

teslaveriet, ja selv i andelspengetanken er der umiskendelige demokratiske elementer, som burde kunne udnyttes ,og kultiveres.

Hovedgrundene til udviklingen ligger dog naturligvis i bondestandens egen indstilling. Her må man atter tænke på standens uensartede interesser, som i en bredt anlagt organisation som 1. s. må komme til at afspejle sig på lignende måde som på rigsdagen, men med den ikke uvæsentlige forskel, at husmændene kun i ringe grad har ladet sig drage med i 1. s.-bevægelsen, mens det gældfri landbrug strax har grebet chancen. Lad det i denne forbindelse være sagt, at spotten over de rige grevelige og godsejerligere førere ikke er blottet for demagogi. Så længe det er tilladt at ha millionformuer, kan det ikke være pligt at spise dem op, før man kræver, at ens almindelige næringsvej skal være lønnende. En anden ting er, om det virkelig passer, at gældfri godser må gi underskud.

Med det medlemstal, 1. s. råder over, kan det gældfri landbrug dog ikke være i overtal. Langt den største del af medlemmerne tilhører, hvad personlige iagttagelser også bekræfter, det mellemstore landbrug, som gennemgående er stærkt gældsbelastet. For disse folk udgør gældsbyrden mere end det tredobbelte af skattebyrden. Når de trods dette uden at kny finder sig i, at godsejerlederne frafalder det krav om rentelettelse, som var så glædelig stærkt fremhævet i bondetogets henvendelse, kan det kun forklares ved deres særlige mentalitet. Først og fremmest en ærefrygt for ejendomsretten, som er en følge af, at bondestanden indtil fornylig har tilhørt den økonomiske overklasse og regner med at skulle gøre det igen. Dernæst en tilbøjelighed til at la sig lede af de socialt og økonomisk højerestående, som metodisk opelskes i folket gennem opdragelse og religion. Denne mentalitet er overordentlig farlig. I Tyskland blev den hos bønder og småborgere en afgørende forudsætning for nazismens sejr.

Den moralske bedømmelse af revolutionære og drastiske forholdsregler må altid hvile på en afvejning af den nødstilstand, der ønskes afhjulpet, og de goder, der kan opnås, imod de ubehageligheder, hvormed skyldige og navnlig uskyldige rammes. I vor tid vil man kunne påvise en stigende tilbøjelighed til at sætte sidstnævnte interesse i forgrunden. Heri ser kommunisterne dog en reaktionær tendens. Givet er det, at jo større nød, des større sympati. Landbostandens uensartede kår kommer derfor til at skade den sympati, 1. s.-bevægelsen hade chancer for at opnå i andre befolkningskredse. Men hvis man erkender, at største delen af landejendomsbesidderne befinder sig i en nødstilstand, er der ingen grund til at nære forargelse over drastiske skridt til selvhjælp. En sådan forargelse kom som bekendt stærkt til orde, da arbejderklassen begyndte sine strejkekampe i strid med både offentlig mening og jura. Demokratiet kan ikke gentage denne fejl. Men selv kommunister vil dog vist indrømme, at de erfaringer, der er gjort under arbejderkampene, gir grundlag for opstillingen af den fordring fra den offentlige menings side, at de anvendte kampmidler må være egnede til at opnå det tilsigtede. Planløs ødelæggelse hjælper ingen.

Det vilde derfor være behageligt, om 1. s. blev klar over, hvem deres aktion skal rettes imod. Når man hører deres talere angribe snart demokratiet, snart storkapitalen, snart marxisterne og fagforeningerne, ja stundom endogså det mystiske begreb, jøderne, så får man den mest nedslående fornemmelse af mangel på forstand. For at være udnyttet må man på en eller anden måde ha sikret sig en væsentlig bedre levestandard end den udnyttede, og på dennes bekostning. Landarbejderne kan ikke siges at udnytte bønderne, demokratiet heller ikke, storkapitalen som sådan er uskyldig. Til en vis grad kan man nok sige, at hele den velstillede del af befolkningen er udnyttede, idet de efter rimelighed burde og kunde betale for deres fødemidler, hvad det koster at fremstille dem. Men skal dette forhold rettes ved statshjælp, må demokratiet ha ret til at stille som betingelse, at hjælpen ikke anvendes til gældsstiftelse på den kommende generations bekostning, samt at man ikke fastsætter den meget omtalte produktionspris på grundlag af en hvilken som helst prioritering.

Hvis der findes egentlige udnyttede af landbrugerne, må det dog være obligationsejerne. Men det er hen i været at påstå, at disse repræsenterer storkapitalen. Den har heldigvis aldrig interesseret sig for landbruget. Obligationerne ejes hovedsagelig af forsikringsselskaber, sparekasser, legater og småkapitalister og mellem disse en mængde af landbrugets egne folk. Selv om en del af de sidste er så småt stillede, at et rentetab dårligt kan bæres, synes det dog ikke urimeligt, at den passive kapital kommer til at tå sin andel af tabet ved landbrugets ændrede vilkår. Er en lav rente desuden ikke altid i arbejdende folks interesse?

Det er måske nok farligt, ikke mindst for tiden, at pille ved den faste retsorden. Men mon dog ikke vores jura er lidt for stiv for en bevæget tid? Hvis der blev givet domstolene mulighed for ikke blot som hidtil at tå ret og redelighed i betragtning ved bedømmelsen af indgåede kontrakter, men også at tå hensyn til et begreb som rimelighed, vilde mange obligationsejeres ret komme til kort overfor arbejdende landmænd, som af skyldforholdet er tvunget ind i en slavetilværelse, der ikke kunde forudses og ikke var forudsat fra nogen af siderne, da lånet blev tegnet. Man vilde herved opnå en meget ønskelig individualisering af nødhjælpsforanstaltningerne og løse den hårdknude, sagen på rigsdagen er gået i, med den mindst mulige krænkelse af pligten til overholdelse af kontrakter, der af mange anses for en af samfundets grundpiller. Enhver dom hviler jo til en vis grad på skøn. En udvidelse af domstolenes frihed til skøn måtte naturligvis begrænses af loven; men en formulering af en sådan begrænsning vilde næppe volde vanskelighed. Den her fremsatte tanke ligger ikke så fjernt fra idéer, der i den sidste tid er kommet til orde mellem nordiske jurister. Hvis nogen derimod vil mene, at tanken betænkeligt nærmer sig den nyeste tyske jura, tør en sådan sammenligning siges at være utilladelig. Forslaget her tilsigter kun en tilnærmelse mellem jura og grundfæstet folkelig bedømmelse, som altid har været et mål for nordisk ret, mens det forfærdende ved de nye tyske retsregler er, at de pålægger domstolene hensyntagen til en partiideologi, som med sikkerhed kan vides at være den store anderledes tænkende befolkning for-

hadt. Forskellen er dyb som mellem demokrati og diktatur overhovedet. Skulde det imidlertid skønnes betænkeligt at gi domstolene så frit spillerum, kunde afgørelserne overlades et til formålet oprettet nævn.

Det er ikke blot farligt, at en væsentlig del af landets lovlydige befolkning af forholdenes magt drives over i opposition mod hele samfundet som sådant, det er også et betænkeligt tegn på, at samfundsmagten er kommet på den forkerte side af den egentlige ret, som er rimelighed. Når Stauning slår i bordet overfor 1. s.-folkenes tåbelige og opskruede fordringer, mener han vel at ha magt til det. Men demokratiet har ingen fordel af en sejr, som øger bitterheden. Demokratiets interesse ligger i en forsoning mellem landmændene og alle andre, som lever af arbejde. Der er endnu ikke noget i vejen for, at bondetoget kan blive det første skridt på denne vej.

Svend Hoffmeyer.

Hvorfor tror mange, at Hitler⁵⁰ er en stor personlighed?

Svar på alt om Børnebegrænsning
Ny Bog med Hygiejne Katalog sendes mod
50 Øre i Frimærker.

Oplysningsforlaget
Lille Kongensgade 6

Vort Sexual-Bibliotek på 5000 Bind (alle
Hirschfelds Bøger forbudt
af Hitler) står til Udlån for vore Kunder.

---

50 [Adolf Hitler](#) (1889-1945) . Illegal østrig-ungarsk emigrant i Tyskland kort før første verdenskrig. Nazist. Kupmager 1923. Tysk diktator 1933-1945. Senere ansvarlig for Anden verdenskrig.

Hvad er forskellen på ægte og uægte børn — biologisk set?

Kvindernes Kamp - en Kulturkamp

Fuldmægtig Anna Westergård⁵¹

Den Krise, Verden befinder sig i, er dels en Sindenes og dels en økonomisk Krise — vel nok med den økonomiske Opløsning som Forløber og Forudsætning for Sindenes Krise. Begge Grene af Krisen rammer med vældig Kraft og ganske i Særdeleshed Kvinderne.

Den Mentalitet, som råder dér, hvor Sindenes Krise har nået Kulminationspunktet og er resulteret i Parlamentarismens Tilintetgørelse i de fascistiske og nazistiske Diktaturer, har en ganske særlig Virkning på og Betydning for de pågældende Nationers Kvinder. I disse Lande er Kvinderne fejlet ud af det offentlige Liv: Afgørelsen af de fælles Spørgsmål, der sætter Rammen om den enkeltes Vilkår og daglige Liv, er taget ud af Kvindernes Hænder og lagt udelukkende i Mænds. Med alle Midler søges den almindelige Opfattelse af Kvinderne og deres Opgave i Samfundet lagt tilrette således, at Kvinderne kun får Betydning for Samfundet i Egenskab af Børnefødere. Bag Forherligelsen af denne »Kvalifikation« ligger imidlertid Fornægtelsen af Kvinders Muligheder og Evner på de rent åndelige ,og arbejdsmæssige Felter — og med denne Fornægtelse følger så en Forestilling om, at »Samfundet« har en moralsk Ret til at nægte Kvinderne både Indflydelse og Medbestemmelse i Samfundets Fællesanliggender og Retten til at opholde Livet ved eget Arbejde — idet man i det væsentlige støtter Udstødelsen fra Arbejdsmarkedet og Erhvervslivet på en overordentlig optimistisk Henvisning af Kvinderne til at blive Hustruer og Mødre og føde Børn, skønt en simpel Sammentælling omgående vilde levere Beviset på, at denne Udvej — så længe der ikke indføres Flerkoneri og Tvangsægteskab for Mænd — er lukket for Millioner af Kvinder.

Forherligelsen af »Kvinden som Moder« købes altså dyrt af Kvinderne, nemlig med Tabet af de vigtigste Menneskerettigheder, — med fuldkommen social og økonomisk Underkuelse og Afhængighed. På Bagsiden af Forherligelsens fine Medalje kunde med Rette skrives: »Reduktion af Kvinden til Avlsdyr.«

Dette har i det store og hele været, hvad det kapitalistiske Diktatur har bragt Kvinderne dér, hvor det indtil nu er gennemført. De Kvinderøster, der når til os fra disse Lande, taler enten larmende og servilt tilbedende om dette System, under hvilket Kvinderne (unægtelig) får Lov at ofre sig for Nationen (Mændene?) — eller de hvisker stille ,om knuste Skæbner og unyttige Martyrier — eller endelig taler de tavst, gennem de talrige Selvmord blandt Kvinder, deres uhyggelige Sprog.

51 Ågot Lading: Anna Westergård i Dansk Biografisk Leksikon, 3. udg., Gyldendal 1979-84.

Og der er ingen som helst Tvivl om, at det samme vilde ske, hvor dette Diktatur fremtidig måtte blive indført, hvor tæt man end i Agitationen forud vilde tilsløre Hensigterne med tomme, men klangfulde Fraser om Hjemmets Styrkelse og Nationens Genfødsel o. 1. — således som det overalt er sket. Det er så indlysende, at hvor Magten i sig selv gøres til Afgud, hvor den er bleven gjort til idet samme som Retten — hvor Atmosfæren er tung af Brutalitets, dér vil Resultatet for Kvinderne blive endnu mere skæbnesvangert end for Mændene. Det er rigtigt, at man berøver begge deres politiske og borgerlige Frihed. Men Retten til Arbejdet, Retten til ved egen Indsats at opnå økonomisk Frihed, berøver man dog kun Kvinderne; dengør man til et Privilegium for Mænd. På dette, det økonomiske Område, er Nazismens og Fascismens fundamentale Ræsonnement det, at Mændene skal forsørge Kvinderne ved at gifte sig med dem. For Løsningen af denne hellige Opgave virker det forstyrrende, at Kvinderne optager Pladser i Arbejdet — og får andre Eksistensmuligheder end Ægteskabet, — og derfor må Retten til betalt Arbejde så vidt muligt forbeholdes Mændene — som så til Gengæld vil få en vis moralsk Forpligtelse til at gifte sig og »forsørge« de Kvinder, som viger Pladsen for dem på Arbejdsmarkedet.

Hermed er Kvindernes økonomiske Frihed ophævet - - deres Ret til ved eget Arbejde at blive økonomisk uafhængige er inddraget.

Kvindernes Arbejdsmulighed er bortfalden, og hvad betyder da dette? Hvad er Arbejdets Frihed for Mennesket, for Kvinde og Mand? Det er et af de største Goder, denne Verden byder Mennesket. Det er Arbejdet, der giver Mennesket dets Værdighed og Stolthed — naturligvis under Forudsætning af, at den, der udfører Arbejdet, også kan disponere over dets Frugter; netop herpå beror jo Forskellen på den fri Borgers Arbejde og Slavens. Det er Arbejdet, der giver den økonomiske Frihed — denne Frihed, som er uundværlig for den moralske Frihed i højere Forstand.

Og det er Arbejdet, der bringer Trøst i Sorgen, som opholder mellem Skuffelserne, som bringer Tilfredsstillelsen ved Udfoldelsen af de åndelige eller legemlige Kræfter — Følelsen af at være nyttig som et Led i det store Verdensmaskineri.

Med hvilken moralsk eller anden Ret lukkes Kvinderne ude fra alt dette — med hvilken Ret gøres det til Privilegier for Mænd?

Er det ikke en Grusomhed, en vanvittig Uretfærdighed? Ovenikøbet udøvet mod det Køn, som fra specielt de Kredse, der hersker, betragtes som det svage!

Men svage vilde Kvinderne først blive ved at blive reduceret til afhængige Vedhæng, økonomisk set til Slaver. Det frie Menneske sælger frit sin Arbejdskraft. Over Slavens Arbejdskraft disponerer man efter Forgodtbefindende. Det er jo netop Arbejdet, den økonomiske Uafhængighed, som skaber

Styrke — den Styrke, Kvinderne som frie Mennesker og som Slægtens Mødre har behov, og som Slægten ikke kan undvære.

Og også i det kommunistiske Diktatur, inden for hvilket der dog indtil videre bydes Kvinderne betydelige menneskelige og arbejdsmæssige Chancer, har man forbudt Kvinders Arbejde i ikke mindre end 79 forskellige, vigtige Erhverv.

Indtil nu har vort Land modstået den store Bølge af National-Hysteri, som så mange Steder er skvulpet henover Landene, kvælende under sig de Leveformer, Kulturen havde bygget op. Men alligevel har vi mærket »Bevægelsen« i vort Samfundsliv også her, og mærker den fremdeles. Stenen, som kastes i Vandet har dannet sine Ringe på Overfladen i stor Omkreds, længere og længere bort — omend svagere og svagere.

Stærkt nok har vi dog mærket Bevægelsen til at forstå, at det gælder at tage os sammen for at værne de Goder, vor Kultur har givet os, og kæmpe for dem, den kan give os, hvis vi udnytter dens Muligheder fornuftigt. For at samle os i Arbejdet med Opbyggelsen af det nye Samfund, som skal opstå på Ruinerne af det, som nu falder sammen.

Det Samfund skal være et Hjem for frie Mennesker, et Hjem, hvor Kvinders Kraft ikke vrages — et Hjem for hele Menneskeheden.

Og det skal bygges af Kvinder og Mænd i Forening og Samarbejde.

Anna WestergÅrd.

Hvorfor har skolebørnene ikke en ordentlig lang; sommerferie?

Hvorfor må der ikke skrives noget godt om Sovjet-Unionen?

— Nu maa Folkeforbundet da kunne indse, at Abessinierne er forbrydere.
De har solgt den alpe, vi skulde at jule.

— Tegning af Hans Brøndst.

Hvorfor må der ikke tegnes karikaturer af Hitler i den tyske og danske regeringspresse? Må Laval og Stalin karikeres? Eller Roosevelts?

Videnskabelig selvbesindelse

Forfatteren [Sven Stolpe](#)

Nylig har man kunnet iagttage et generationsskifte blandt lærerne på Stockholms hogskola, som er symptomatisk for en forskydning indenfor hele den svenske humanistiske videnskab. Man kan få en forestilling om, hvori denne forskydning består, hvis man læser den lille bog, hvori de tiltrædelsesforelæsninger er samlet⁵², som nylig afholdtes af to af højskolens betydeligste yngre professorer, Herbert Tingsten, der har overtaget professoratet i statsvidenskab, og Gunnar Myrdal, der er blevet professor i nationaløkonomi.

Begge foredragsholdere polemiserer stille, men bestemt mod deres forgængere. Tingsten slutter sig i begyndelsen høfligt til sin forgænger, prof. Nils Herlitz' program, men få minutter efter er hans maskingevær i fuld gang og gennemhuller eftertrykkeligt hele den ældre, statsvidenskabelige forskning i Sverige. Tingsten slår fast, at den ældre statsvidenskabelige forskning i udpræget grad var et resultat af den liberaldemokratiske stat, som allerede i stor udstrækning er forsvundet for vores øjne. I denne stat var selve statsmagten nærmest en vogter af interessegruppernes frie kappestrid, og det er klart, at denne regulering af magtstridens former forudsatte en bred basis af fælles vurderinger. Disse fælles vurderinger, som man kanger finde omtrent uforandret i førkrigstidens engelske, amerikanske og tyske parlamentarisme, overførtes glat fra statslivet til statsvidenskaben. Grundsætningerne om statens begrænsede opgaver, om den absolute værdiaf fasthed i institutionerne og sammenhæng i udviklingen præger videnskaben ligesåvel som statslivet. En hel serie af værdibestemte begreber og sammenstillinger af den engelske type »checks and balances«, vægte og kontravægte i statslivet, indførtes: demokratiske kontrolmidler, ligevægt, magtbalance, værn for mindretallene, garantier mod forhastede beslutninger osv.

Forudsætningen for denne ordbrug og denne begrebsverden var selvfølgelig en positiv indstilling til det bestående samfund. Men det synes aldrig at have stået forskerne selv klart! De mærkede ikke, at dengængse politiske ideologi ubevidst sneg sig ind i det »objektive« videnskabelige ræsonnement. Man anså det for en selvindlysende og objektiv sag, at statsmagten ikke måtte bruges til en omorganisering af samfundet, men udelukkende burde værne den harmoni, hvori man troede, at individernes og gruppernes kappestrid mandede ud.

---

52 Kooperative forbundets forlag.

Bagved denne statsvidenskab stod den almindelige statslære, som ringegattede at arbejde erfaringsmæssigt og i stedet for så det som sin opgave at fastslå statens »sande« væsen, statens »egentlige« opgave, retsordningens »sidste« grund. Hele denne problemstilling står for moderne øjne som urimelig, metafysisk, uvidenskabelig. Den nye statsvidenskab kan ganske vist næppe heller blive helt objektiv -- den vil altid mere eller mindre komme til at afhænge af forskerens personlige sympatier og de herskende strømninger i hans egen tid. Men Tingsten indskærper eftertrykkeligt, at bevidstheden om denne uundgåelige subjektivisme ikke må bruges til et forsvar for den svingtende vilje til sandhed, til klarhed, til alsidighed. Hans ideal er modsætningen til den statslære, som er opstået eller ekserceret frem i diktaturlandene: logiske konsekvenser draget af vilkårligt opstillede vurderinger som f. eks. racelæren i Tyskland. Videnskabsmanden bør stadig spørge sig selv, om hans personlige vurderinger ikke spiller med ind, om han ikke yderligere kan udvide sit perspektiv, om han ikke har skjult ubelejlige kendsgerninger. Fremfor alt bør han ærligt gøre rede for sinesubjektive forudsætninger i stedet for at objektivere dem, som det så tit er sket i den ældre statsvidenskab.

Tingstens program for statsvidenskaben har nær berøring med det, Gunnar Myrdal opstiller for nationaløkonomien. Den, der engang som ung student har stået tvivlende overfor den værdimetafysik, som prægede undervisningen på Stockholms højskole for ti år siden, får her forklaringen på sin irritation, og man får lyst til at tro på det rygte, som fortæller, at den daværende professor i faget, Gosta Bagge, forbød daværende docent Myrdal at deltage i de videnskabelige laboratorieøvelser. Mellem linjerne i Myrdals ypperlige forelæsning kan man læse en knusende kritik af den ældre nationaløkonomi og især Bagges. Myrdal betegner den liberale økonomiske teori som erkendelsesteoretisk naiv, og han hævder i dens sted en værdikritisk forskning. Dermed mener han, at forskeren skal gøre rede for de subjektive vurderinger, han går ud fra — som subjektive. Han hævder videre, at disse værdipræmisser skal være relevante, i den forstand at de faktisk svarer til eksisterende magtgruppers virkelige holdning. Sin objektivitet vinder den nye nationaløkonomi ved at markere objektivitetens grænser og ved derefter at anvende videnskabeligt kritiske metoder, også når det, der falder udenfor det objektive, indføres i analysen.

Den liberale betragtning godkendte »systemet« og rationaliserede sin politiske godkendelse i forestillingen om en »automatisk« samfundshusholdning. I den liberale økonomi, som er en harmonilære, bliver den automatiske økonomi som bekendt kærnebegrebet. Bestræbelserne i retning af planøkonomi, som udsprang af samfundets nød, tilsigter en målbevidst ledelse af en økonomi, som er blevet alt andet end automatisk, og de vender sig med forkærlighed netop imod selve det »system«, som i den liberale teori var urokkeligt -- de vil bevidst ordne produktionen og ombytningen, penge- og kreditvæsenet, netop de områder af prisdannelsen, som liberalismen vilde holde fri for indgreb.

Myrdal betoner stærkt, at dette krav om planøkonomi rummer tendenser, der stammer både fra venstre og fra højre. Det er ikke en akademisk teori, som hårdhændet påtvinges virkeligheden af upraktiske teoretikere. En hel række planøkonomi-tekniske greb er gjort nødvendige af det liberale samfunds nød, og først tilsammenlagt giver de den teori om en planøkonomi, som har vakt så stor diskussion. Den liberale teori var afhængig af det liberale, statiske samfund. Samtidig med at vældige, dynamiske kræfter blev sluppet løs i det moderne samfund, måtte også den økonomiske teori give slip på de liberale værdiforudsætninger, som ikke længere svarer til nogen virkelighed. Denne samfundets forandring kan sammenfattes sådan:

Et ideelt liberal-økonomisk samfund måtte for overhovedet at kunne fungere rumme en særlig kombination af social bevægelighed og social fasthed. De økonomiske enheder bør være så små og smidigt tilpasningsbevægelige som muligt, mens derimod institutionernes ramme må være stiv og fast. Hele den sociale udvikling er som bekendt gået i stik modsat retning — den har øget størrelsen og formindsket bevægeligheden og tilpasningsevnen hos de organisatoriske enheder i samfundet. Takket være deres størrelse har de ligefrem i stor udstrækning kunnet tilegne sig en egenbevægelse, som ofte går i stik modsat retning af den automatiske tilpasning, der krævedes. Samtidigt bliver gruppeopfattelsen og institutionerne og dermed hele den sociale ramme for det økonomiske liv stadig bevægeligere.

Både Myrdal og Tingsten afslutter deres forelæsninger med en bestemt hævde af kravet om videnskabens indskrænkede frihed. Hos Myrdal får kravet denne fornemme formulering: »Den akademiske frihed er en af de livsværdier, som vi gerne vilde redde over i det nye samfund, som er i færd med at vokse frem. Vi er i den henseende afhængig af, at det politiske demokrati holder sig ved magten. Og demokratiets opretholdelse beror på, hvor i vores samfund de netop antydede konstruktivt politiske opgaver løses. Vores forskning er ikke noget fritstående, nu mindre end nogensinde.« Tingsten vælger en anden formulering: »Forudsætningen for det videnskabelige arbejde er den ubegrænsede forskningsfrihed. På dette punkt slår videnskabens eget krav over i en bestemt politisk tagen stilling.« ...Videnskabens selvbesindelse er et af de mærkeligste træk i svensk kulturliv netop nu. På alle hold søger man at udrense de med urette objektiverede vurderinger, der i reglen blot er reflekser af sociale tabuforestillinger.

Videnskaben gør sig energisk fri for sine metafysiske elementer og søger at blive forudsætningsløs. Det tjener den nye svenske forskergeneration til ære, at den ikke har erstattet den gamle, idealistiske, liberale metafysik med en ny psykoanalytisk. Psykoanalysens bidrag til statsvidenskaben er netop af Tingsten blevet gjort til genstand for en tilintetgørende kritik af samme slagkraft, som den Tor Andrae tidligere har rettet mod psykoanalysens religionshistoriske forsøg og Westermarck og Gadeliuss mod dens psykologiske. Den svenske videnskab værger sig kækt mod gammel og ny metafysik. Kunde man også i denne henseende tro på Myrdals tesa om videnskabens afhængighed af det samfund, hvori den fødes, skulde vi have god ud-

sigt til at holde vores nordiske demokrati fri for tidens sygdomme. Fremtiden må vise, om signalerne er repræsentative, om de udslag på den videnskabelige metodediskussions område, som her er antydet, også svarer til en større sundhed og nøgternhed i selve samfundet.

Sven Stolpe.

Hvorfor lader irreligiøse forældre deres børn døbe og konfirmere?

J. H. Leunbach:

Kvinder i Nød

Kr. 3,00

Forebyggelse mod Svangerskab

Kr. 2,50

Kønslivet og Sundheden

Kr. 1,50

Børnebegrænsning uden kunstige Midler

Kr. 1,00

få« i alle Boghandler

Hvorfor kaldes de kommunistiske hære i Kina altid for »bander«, mens de japanske regeringsbander kaldes »tropper«?

Om politik:

Bertrand Russell

»Det er i tilfælde af panik, at grusomhed bliver mest omfattende og frygtelig. De reaktionære appellerer overalt til frygten -- i England til frygten for bolsjevisme, i Frankrig til frygt for Tyskland, i Tyskland til frygt for Frankrig. Og det eneste de opnår ved således at appellere er at forøge den fare, mod hvilken de ønsker at værnes.«

(»What I Believe«).

»I politik virker andre mægtige kræfter end egennytte, men de er i det væsentlige værre; der er kræfter som misundelse, stridbarhed, grusomhed og herskelyst. Man kan kalde dem alle »dumhed og synd«, men faktisk er det de selvsamme kræfter, som »idealister« kalder ved så ædle navne som patriotisme, folkeånd, foragt for blot materielle formål og så fremdeles.«

(»Freedom and Organisation«).

»Demokrati er godt, når det skaber selvagtelse, men slet, når det fører til, at hjorden forfølger de individer, der er ud over det almindelige.«

(»Education and the Social Order«).

»Kun retfærdighed kan give tryghed, og ved »retfærdighed« forstår jeg anerkendelse

af alle menneskelige væsners lige ret.«

(»What I Believe«).

»Den forøgede organisation i den moderne verden har gjort liberalismens idealer fuldstændig uanvendelige. Liberalismen var — fra Montesquieu til præsident Wilson — baseret på den antagelse, at der forefandtes en del mere eller mindre lige individer eller grupper, mellem hvilke konfliktpunkterne ikke var så afgørende, at de hellere vilde dø end indgå på kompromiser. Det forudsattes, at der skulde herske fri konkurrence mellem individer og mellem idéer. Erfaringen har imidlertid vist, at det nuværende økonomiske system er uforeneligt med alle former for fri konkurrence undtagen mellem staterne ved hjælp af rustninger. Jeg for min del vilde ønske, man kunde bevare fri konkurrence, hvor det drejer sig om idéer, ikke hvor det gælder individer og grupper, men dette er kun muligt ved hjælp af, hvad en gammeldags liberalist vilde betragte som indgreb i den personlige frihed.

Sålænge de økonomiske magtkilder er på private hænder, vil der kun være frihed for de få, som behersker disse kilder.«
(»Icarus«).

Hvorfor støtter »Dansk Idræts Forbund« og »Politiken« Hitler-olympiaden?

Hvorfor er De ikke medlem af »Frisindet Kulturkamp«?

Fanden, Ungdommen og de lange Støvler

Førstelærer Holger Nielsen, Havrebjerg

I 1914 skiftede Moden i Herrefodtøj. Det var ikke dengang London eller Paris, der bestemte den nye Mode. Det var Berlin, der udstedte Ordren. Ganske vist fulgte Frankrig og andre Lande efter så hurtigt, at man skulde tro, det var efter fælles Aftale. Men det blev altså Tyskland, der først lancerede den nye Mode: de lange Støvler. Samtidig afskaffedes Brugen af Hoved. Parolen blev givet fra oven: Ikke tænke selv, blot lystre blindt! Og så marcherede Europas Ungdom gennem fire lange År hovedløse gennem Skidt og Elendighed. Det var Verdenskrigens Tid. Så længe man ikke savnede Brugen af Hovedet, var Begejstringen stor. Glædestrålende, hoved- men også hjerteløse, stod Europas Præster i Gudshusene, og priste Gud, når Sejren var stor, d. v. s. når særlig mange Tusinder unge Mænd var dræbt og Sorg og Elendighed som Følge deraf spredtes i lige så mange Tusinder af Hjem.

Men Tiden gik, og efterhånden blev Mangelen på Hoved generende for dem, det i første Række gik ud over. Ungdommen begyndte at tænke, og så dalede Begejstringen. Glæden over de lange Støvler blev mindre og mindre, og så kom 1918. De lange Støvler blev trukket af, og det mærkelige skete: Den hovedløse Menneskehed fik derved en Del af Tænkeevnen tilbage — ikke på engang, men lidt efter lidt, efterhånden som de langskafte Støvler gik af

Brug, og derved afsløredes Hemmeligheden ved dem :de forgifter den menneskelige Intelligens, Tankeevnen sløves og forsvinder efterhånden.

Igen gik nogle År, og Fanden, som er Opfinderen af de lange Støvler, irriteredes mere og mere: der var ikke rigtig den Gang i Støvlerne, han kunde ønske. Enkelte var der ganske vist, der endnu brugte dem, men Arbejdsløsheden i Helvede var i stærk Stigning, da hele Støvleindustrien var baseret på Export til de jordiske Lande. Nå, rådvild er Fanden aldrig, og han var hurtig klar over, at en Opfindelse, han havde gjort for År tilbage, var anvendelig til at afhjælpe den generende Arbejdsløshed: Tolden! Tolden har den fortrinlige Egenskab, at den skaber Irritation mellem Landene derved, at den lægger Hindringer i Vejen for fredeligt Varebytte..Irritationen giver sig Udslag i Krav til Regeringerne om Beskyttelse. Beskyttelsen kan naturnødvendigt kun ske ved Hjælp af Militærmagt, d. v. s. Landene ser sig »nødsaget« til at forøge Rustningerne, der kommer Gang i de lange Støvler, og Arbejdsløsheden i Helvede forsvinder. Der er bare det, at uden Hjælperen kan Fanden ikke klare sig. I Helvede er han Diktator, idet Diktaturet også er hans egen Opfindelse, men i de folkestyrede Lande på Jorden må han have Tilslutning af Folkets kårne Mænd — Rigsdagsmændene. Og — er det ikke harmeligt — i Genève og andre Steder samles nu Europas store Politikere ,og er rørende enige om, at stigende Toldmure vil være ensbetydende med Europas økonomiske Selvmord! Og Fanden, som den fine Kemiiker han er, udtænkte en ny Opfindelse: Han skabte Rigsdagsluften! De lange Støvler vilde Rigsdagsmændene som Fredsvenner ikke gå med efter Krigens, men Rigsdagsluften havde nøjagtig samme Virkning: den sløvede Tankeevnen og havde endda en Bivirkning, som ikke måtte undervurderes: den styrkede Selvovervurderingen — sløve, og styrke på een Gang, bedre kunde det ikke være. Og nu gled det. De klare Tanker fra Genève var som blæst væk, da Politikerne igen indåndede Rigsdagsluften.

Nu drøftede man højlydt Betimeligheden af Told og toldlignende Foranstaltninger, ja, en enkelt særlig hjernesløvet Politiker mente endda, at Told var en Livsbetingelse for det kriseramte Landbrug. Der begyndte at blive Gang i de lange Støvler.

Men skulde Gangen blive rigtig taktfast, måtte Ungdommen i Støvlerne. Og Rigsdagsluften virkede over al Forventning: Den hængte i Rigsdagsmændenes Tøj og bragtes ud i Landets Forsamlingslokaler, den blandede sig med Blækket, der flød fra Rigsdagsreferenternes Fyldepenne, og selv om Luften var blevet noget fortyndet, inden den nåede ud til Landets Befolkning, gjorde den dog sin Virkning: den sløvede de svageste Hjerner så meget, at Hjernernes Ejermænd trak i de lange Støvler (fuld Uniform var forbudt), og så gjorde Støvlerne Resten. Hovedet blev overflødigt!

1935. Europas Ungdom marcherer —

Takt, Takt, pas på Takten, den er mer end halve Magten! Kæft, Trit og Retning! Og derfor vil jeg slås som tapper Landsoldat! Se t-i-1 højre, stadig se

til Højre! Jo, nu går det! Tusinder af Støvlesålers taktfasteGungren virker suggererende på dem, der endnu ikke er helt overbevist om de lange Støvlers Fortræffelighed. Og Rigsdagsluften breder sig og viser sig at have en tredje glimrende Egenskab. Samtidig med, at den overbeviser Folkets politiske Førere om deres egen Ufejlbarlighed og Uundværlighed, giver den Folket Troen på det samme, hvad der i Virkeligheden vil sige, at det taber Troen på og Tilliden til sig selv og derfor efterhånden mister Evnen til at klare Tingene selv — Folket modnes for Diktaturet! Og med vajende Faner, klingende Spil, ensfarvede Skjorter, Bidetænger og Koteskafter, hovedløse og i langskaftede Støvler vandrer Europas Ungdom — og den danske med den — ind i det Fremtidens Land, der betyder Knægtelse af de sidste Rester af den Frihed, Fædrenes Kamp gjaldt.

Forståelsen vil komme, men for sent.

Ungdommen må vågne op til Kamp mod Diktaturet og alt, hvad der bærer hen derimod. Den må skånselsløst være med til at rive Masken af alt, hvad der camouflerer sig som Folkestyre, men som i Virkeligheden er Diktatur.

Det camouflerede Diktatur kan skjule sig under mange smukke Navne. Det ligger gemt bag Ord som Nationalfølelse og Fædrelandskærlighed, når Talen er om den tvungne almindelige Værnepligt, det får religiøst Anstrøg, når der tales om Pligten til at forsvare det Land, Gud har givet os. Det taler skønne og rørende Ord om de fattige og de arbejdsløse, der skal hjælpes ved Told og andre varefordyrende Foranstaltninger, der hvad Gud ved og hver Mand burde vide, og hvad samtlige Landes Toldhistorietilfulde beviser, kun skaber mere Arbejdsløshed og yderligere Fattigdom. Diktaturet hyller sig i Barmhjertighedens Kåbe, når det under Påberåbelse af Flertallets hellige Ret plyndrer det samme Flertal for at hjælpe et Mindretal eller omvendt.

Ungdommen skal kæmpe, men først må den lære at tænke. Ikke tænke i al Almindelighed, men tænke en Tanke til Ende. Og det har Ungdommen en Mulighed for, men som de fleste ældre ikke har på Grund af tiltagende åndelig Åreforkalkning — en åndelig Ugidelighed, som den ikke mere ser sig i Stand til at overvinde.

Og når den Dag kommer, hvor den danske Ungdom står samlet i Kravet om Respekt for dens Menneskerettigheder, da sejrer den i Kampen over det System, der i Handling benægter Ungdommens Ligeret med de gamle til Arbejds løn og Arbejdsplads, hvad igen vil sige: til Livsudfoldelse. Da sejrer Ungdommen, fordi den kæmper for sin Frihed, sin Existens og for sin Ret — og det må Ungdommen vide, i Kampen for Fremtiden har Ungdommen hele Retten.

Og på Sejrens Dag kan Ungdommen for den Sags Skyld godt trække i de lange Støvler, for da har Fanden mistet sin Magt over dem!

Holger Nielsen.

Bertrand Russell

Om religion:

»Personlig religion er en privatsag, som på ingen måde bør vedkomme samfundet. Men som samfundsinstitution er religion en sag af stor politisk betydning.«

(»Education and the Social Order«).

»Den kristne etiks fundamentale fejl består deri, at den stempler visse slags handlinger som »synder« og andre som »dyder« udfra grunde, der intet har at gøre med deres samfundsmæssige konsekvenser.«

(»Education and the Social Order«).

»Sir Arthur Eddington udleder religionen af den kendsgerning, at atomerne ikke adlyder matematikkens love. Sir James Jeans udleder den af den kendsgerning, 'at de gør det. Begge disse argumenter er blevet accepteret med lige stor begejstring af teologerne, som tilsyneladende er af den mening, at kravet ommodsigelsesfrihed hører til den kolde fornuft og ikke må gribe ind i vore dybere religiøse følelser.«

(»The Scientific Outlook«).

»Hvis den verden, hvori vi lever, er blevet skabt i overensstemmelse med en plan, må man regne Nero for en helgen sammenlignet med denne plans ophavsmænd. Heldigvis eksisterer der imidlertid ikke noget bevis for et guddommeligt formål, det må man i hvert fald slutte af den kendsgerning, at de, der tror på et sådant, har undladt at anføre noget bevis. Vi spares derfor for nødvendigheden af den følelse af afmægtigt had, som ethvert tappert og humant menneske ellers måtte føle for den almægtige tyrann.«

(»The Scientific Outlook«).

»Det er en kendsgerning, at jo stærkere religionens og den dogmatiske tros indflydelse har været i en periode, des forfærdeligere og grusommere har tilstandene været. I de såkaldte gudsfrygtige tidsaldere, da menneskene virkelig troede fuldt og fast på den kristne religion, fandtes samtidig inkvisitionen med dens torturer, ligesom millioner af ulykkelige kvinder blev brændt som hekse, og i religionens navn blev enhver optænkelig grusomhed bragt i anvendelse overfor alle slags mennesker. Det viser sig, når man ser på verdenshistorien, at hver eneste smule fremskridt i de menneskelige følelser, hver eneste forbedring af straffeloven, hvert skridt henimod afskaffelse af krigen, hvert skridt henimod bedre behandling af de farvede racer, eller ethvert forsøg på at ophæve slaveriet, kort sagt ethvert moralsk fremskridt, der er sket i verden, har altid mødt modstand fra alle de officielle kirker. Jeg tør med fuldt overlæg slå fast, at den kristne religion, repræsenteret ved kirkerne altid har været og stadig er den skarpeste modstander af ethvert moralsk fremskridt i denne verden.«

(»Why I am not a Christian«).

»Religion og patriotisme appellerer begge til meget primitive følelser, der er farlige for kulturen.«

(»*Education and the Social Order*«).

Om nationalisme:

»Endnu skadeligere end teologisk overtro er nationalistisk overtro, nemlig derved at man har pligter mod sin egen og ikke mod nogen anden stat.«

(»*What I Believe*«).

»Nationalisme er utvivlsomt vort tids farligste last, langt farligere end drukkenskab, narkotiske midler, uredelighed eller nogen af de andre laster, som en konventionel moralsk opdragelse er rettet mod.«

(»*Education and the Social Order*«).

»Vi må forstå, at patriotisme er den sorteste forbrydelse, et menneske i vor tid kan gøre sig skyldig i. Den, der kvæler en mand med sine hænder, bliver straffet efter loven, men den, der prædiker patriotisme og derved får millioner af mennesker til at dræbe andre millioner, bliver hædret overalt, og man rejser statuer af ham efter hans død. De af os, som ikke ønsker, at hele civilisationen skal falde sammen i ruiner, har en stor vanskelig pligt at udføre — at holde patriotismen ude af vore tanker.«

(Redigeret af et udvalg. Ansv. Jørgen Jørgensen).

Kulturkampen

kommer 8 gange om året
og koster i abonnement
8 kr., i løssalg 1 kr. pr.

hæfte (normalt 32 sider).
Abonnement kan tegnes

overalt. Red. adr.: prof.
Jørgen Jørgensen, Park-
vænget 15, Charl. Eksp.:
Dyva & Jeppesens Blad-
forlag, Aktieselskab, Kron-
prinsessegade 54, K. Tele-
fon Central 230.

Ud med dem!

K. U.S. KAMPBLAD

Vi bringer en gengivelse af konservativ ungdoms kampkrift, fordi mange vist ikke aner, hvor nazificeret den hjemlige K. U. er. Det er ikke det voldsomme i tonen, som bør virke saa afskrækkende som tarveligheden i argumentationen, det ukritiske og suggestive, sammenpløringen af politiske og seksuelle perfidier. Det er et særligt kendetegn for nazismen, at den gør fraanden om munden til hovedsagen.

Fra det konservative folkeparti kan der ikke ventes alvorlig modstand mod ungdommens nazificering. Kun et samlet frisind, en stædig fastholdelse af fornuften er midlet mod øjeblikkets reaktionære taage.

Sovjets Agenter indenfor Videnskab og Kunst og deres smudsige Vaaben mod vor nationale Kultur

Dansk Ungdom! Til Kamp mod Kultur-Bolsjevismen!

Nu gøres der endelig noget for vor Kultur —?

En Samling af de mest salutarrevolutionære Bourgeois-Rommunister har dannet Fronten for Ytringsfrihedens Bevægelse i Kamp mod Revisionen.

Martin Andersen Nexo vil have Ytringsfrihed til at tilbage det Land, der ærligt yder Støtte til hans Modbydeligheder. Poul Henningsen vil have Frihed til at skrive Herre-pornografiske Reuser.

Leve Lovsøløst og de sjulte Viser, leve den nye „Kultur“!

Prof. Jørgen Jørgensen vil have Ytringsfrihed til som Lærer ved Universitetet at gøre Gæld med alle, hvad der kan liges Nationalfølelse og Yre. Poul Juulgaard vil have Frihed til at udgive sin overtroiske, egge-lige Pseudokunst, Dr. phil. Joseph Davidzon skal ogsaa have Frihed — Frihed til paa Universitetet at propagandere for sine bolsjevistiske, statsfætlige Ideer.

Alt sammen skal de have Frihed, fordi de tror en national Stal skal tolkernes deres udnævrende Arbejde.

Hvad mener man om en anden Herce i Selvhøbet, Hr. Sigurd Næssgaard? Han skal have Frihed til i Ly af Psychoanalytiskens væglige Tilbud at foretage paa en Erstatning af alle Problemer ved paa en direkte patalogisk Maade at henføre alle og alle Problemer til Kønslivets Omraade. Sine mærkværdige Resultater — indpoder han Ungdommen gennem de borge-lige(?) „Konditioner“

Oh, oh, det er mange flere af disse magtpredende „Kultur“profetar, end og yndlige Damer, f. Eks. Skuespillerinden Lulu Ziegler, der følger kulturel Tilfredsstillelse ved at synge folketonlige Sange.

Denne smukke Buket af dansk Kultur(?) Ypperste udgør nu et Blad, der skal tolke deres demokratiske Frihedsbegrebet.

I Bestyrelsen er Professorerne Albert Olsen og Jørgen Jørgensen, Forfatteren Harald Hordal o.m.a. Ledelsen er udsat bl. a. danske Universitetstolkere.

Overfor denne Skandale svarer vi med et Kæmpe om at smide disse Bolsjevikaagenter i Videnskabens Temmel paa Porten.

Ud med dem!

Vi ønsker ikke sunde Folk til at påvirke danske Studenter. De lykkes Frihed og Demokrati, men deres søde Ansigt hedder Sovjet, og Midlet er Opløsning af dansk Kultur. Men vi vil ogsaa disse Muldsørpe Arbejdere skal ikke ved Kunstens Uddannelse til eviglig Selnert og ved Erobring af alle Lærstole for bolsjevistiske Elementer faa undergruet vor nationale Kultur i en saadan Grad, at Kulturbolsjevismen bliver en virksom Faktor i Marxismens Kamp.

Vor Kultur skal ikke ødes af denne Pink Soujet-Agenter.

P. H.

Det er Dem, der skal svare ved at møde Dem ind i Frisindet Kulturkamp.

1934 & 1935 Udgivet af K. U.S. Kampblad

Efterord ved Holger Terp.

2 udgave publiceret af Det danske Fredsakademi december 2019 som en del af Fredsakademiets dokumentation af den danske fredshistorie.

Lettere moderniseret retsskrivning. Indrygninger i afsnit er ændret til linjeskift. Fodnoter og enkelte illustrationer ved Holger Terp.

Noter i marginer er jeg ikke i stand til at lave med de tekstbehandlingsprogrammer, jeg bruger . Det oprindelige tidsskrift var på 32 sider,

Begrebet kulturkampen dukker op på dansk i en tidsskriftartikel: Kulturkampen i Frankrig i 1901.

Elias Bredsdorff har i 1982 lavet en indholdsfortegnelse til Kulturkampen.

Kulturkampen forsættes som Mennesket og Magten

Edvard Heiberg: 2 Vær. straks, er en af de første boligpolitiske publikationer i Danmark.

Boligpolitikens historie : et upåagtet forskningsområde . / : Henning Bro. Historisk tidsskrift 2006 s . 586-614.

De statslige byggestøtteordninger blev således genoplivet med Kanslergadeforliget i 1933 og blev udbygget og suppleret med huslejetilskud i 1938. Huslejereguleringen blev genoptaget for nogle bykommuner i 1937 og resulterede i huslejestoppet i 1939. Med byplanloven fra 1938 lovfæstedes den byplanmæssige praksis, de store bykommuner allerede var slået ind på i den forudgående periode. I lyset af bolig mangelen i besættelsesårene udbyggedes byggestøtteordningerne, og boligpolitikken kulminerede i de sidste år af 1940erne og de første år af 1950erne med en massiv offentlig understøttelse af bygge- og boligforeninger og alle former for privat byggeri. s. 612.

K.U.s Kampblad 1934-1939? var et medlemsblad for lokalafdelingerne i København-Frederiksberg. Ikke registreret i Danbib. Det er beskrevet i specialet: Konservativ Ungdom og moderniteten - belyst gennem synet på demokrati og kvindefrigørelse i perioden 1936-1939. / : Jonas Bejer Paludan og Jeppe August Sand Hørning. RUC, 2008.

Litteratur:

[Catalogue of the Archive of the Oxford Group](#) : Bodleian Library, University of Oxford. / : Marion Lowman, 2017.

[Ny dansk historisk bibliografi](#). / : Holger: Terp. Fredsakademiet 2019.

Danmarksfilmen og Danske billeder. / : Jørgen Sørensen. Gyldendal, 1979.

Dansk kulturdebat 1918-39 : en tidsskriftsantologi. / : udgivet af Dansklærerforeningen ; ved Peter Budtz Jørgensen, Alex Quaade og Ole Ravn. Gyldendal, 1979

Hans Kirks mange ansigter : en biografi. / : Morten Thing: Gyldendal, 1997.

Kulturkampen : en antologi af tidsskriftet Kulturkampen. / : ved Ole Grünbaum og Henrik Stangerup. Introduktion Elias Bredsdorff. Fremad, 1968.

Oxford i Danmark, I-II. / : Emil Blytgen-Petersen.. Haase, 1935.

Pour la défense de la culture: les textes du Congrès international des écrivains, Paris, juin 1935. / : Sandra Teroni, Wolfgang Klein. Editions universitaires de Dijon, 2005.

Revolutionær humanisme: En introduktion til 1930ernes venstreorienterede kulturtidsskrifter. / : Elias Bredsdorff.. Gyldendal, 1982

Syndikalist-løjtnanten : Bertel Budtz-Müller og hans generation : en biografi. / : Flemming Skipper, Knud Holch Andersen. Knakken, 2018.